

מ"ת 11976/06/22 - מדינת ישראל נגד אחמד קסאס, יוסף מנצורה

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

מ"ת 11976-06-22 מדינת ישראל נ' קסאס(עציר) ואח'

לפני	כבוד השופטת מיכל רוזן עוזר
מבקשים	מדינת ישראל
נגד	באמצעות פרקליטות מחוז תל אביב (מיסוי וכלכלה)
משיבים	1. אחמד קסאס
	באמצעות עוה"ד שמואל קליין ודריה גולדין, יקי קהן
	2. יוסף מנצורה
	באמצעות עוה"ד גלעד ברון, בני כץ, שיש גז

החלטה

עניינה של החלטה זו בחינת קיומן של ראיות לכאורה נגד שני המשיבים, אחמד קסאס (להלן: **קסאס** או **משיב 1**) ויוסף מנצורה (להלן: **מנצורה** או **משיב 2**), במסגרת בקשת המאשימה להורות על מעצרם עד לתום ההליכים הפליליים נגדם.

רקע

1. נגד קסאס ומנצורה הוגש כתב אישום (תפ"כ 12020-06-22) ביחד עם עוד 15 נאשמים. בבד בבד הוגשה בקשה למעצרם עד לתום ההליכים הפליליים נגדם. כתב האישום המחזיק שבעה אישומים, שבכל אחד מהם מספר פרקים, מתאר מערך מורכב, שפעל לאורך שנים, שעיקרו בהוצאה וניכוי של חשבוניות כוזבות בהיקף עצום של מאות מיליוני ש"ח.

2. בתמצית ניתן לומר שביסוד המערך הנטען ניכוי חשבוניות מזויפות שמקורן בשטחי הרשות הפלסטינית, בספרי עוסקים מורשים שבשליטת קסאס. ניכוי החשבוניות המזויפות אפשר לקסאס להוציא חשבוניות כוזבות לחברות שבבעלות מנצורה, אשר ניכו את החשבוניות בספריהן. החשבוניות הכוזבות שימשו את החברות שבשליטת מנצורה לשתי תכליות: אחת, כיסוי לתשלומי מזומן ששילמה החברה לפועלים באתרי בניה. השניה, כיסוי לחשבוניות כוזבות שהוציאו חברות שבבעלות מנצורה לחברות אחרות, שכללו את החשבוניות הכוזבות בספריהן.

עבירות אלה הן עבירות מקור לעבירות הלבנת ההון שבוצעו על ידי העברת סכומי עתק, באמצעות חשבון הבנק של חברה שבבעלות מנצורה לזכותו של קסאס, במטרה להסתיר ולהסוות את מקורם, את זהות בעלי הזכויות בהם מיקומם ותנועותיהם.

בצד אישומים אלה, מיוחסים לקסאס שלושה אישומים נוספים. שניים מהם עניינם מעשי סחיטה באיומים, עושק וקבלת נכסים שהושגו בפשע, ואחד מהם עניינו התחמקות מתשלום מס.

3. בגין המעשים המפורטים בכתב האישום הועמדו המשיבים לדין בעבירות רבות בניגוד להוראות חוק מע"מ, התשל"ו-1975 (להלן: **חוק מע"מ**) ועבירות הלבנת הון בניגוד לחוק איסור הלבנת הון, תש"ס-2000 (להלן: **חוק איסור הלבנת הון**). כאמור, לקסאס מיוחסות גם עבירות סחיטה באיומים, עושק, קבלת רכוש שהושג בפשע בניגוד לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: **חוק העונשין**); וכן עבירות לפי פקודת מס הכנסה [נוסח חדש], תשכ"א-1961 (להלן: **פקודת מס הכנסה**).

תיאור ההליכים בבקשה

4. באי כוח קסאס הבהירו כבר בתחילת ההליך, כי בכוונתם לטעון לעניין הראיות והגישו עיקרי טיעון מטעמו, ובהמשך עשו כן גם באי כוחו של מנצורה. משכך, הדיונים הראשונים התנהלו בעניינו של קסאס בלבד ולאחר שהוגשו עיקרי הטיעון מטעמו של מנצורה התקיים דיון בעניינו. במסגרת הדיונים הגישו הצדדים מסמכים נוספים על אלה שצורפו לעיקרי הטענות מטעמם. בהקשר זה יובהר כי הואיל והדיון בעניינו של קסאס התקיים תחילה, הצהירה המבקשת שכל חומר הראיות שהוגש על ידה במסגרת הדיון בעניינו הועבר גם לב"כ מנצורה.

5. המבקשת טענה לקיומן של ראיות לכאורה המבססות את הנטען בכתב האישום תוך שהיא מדגישה שמדובר בתיק מורכב ביותר המושתת על "פאזל ראיתי" של ראיות המבוססות אחת על השניה. מתוך כך עמדת המבקשת היא שעל בית המשפט לבחון את קיומן של ראיות לכאורה בדרך של הסתכלות על מכלול הראיות ולא בדרך של בחינה נקודתית של כל ראיה. תמיכה משמעותית למערך ראיות התביעה מוצאת המבקשת בשתיקת המשיבים בחקירה.

6. באי כוחו של קסאס הבחינו בין חלקיו השונים של כתב האישום והתייחסו בטיעוניהם, בעיקר לשניים: האחד, טענה מרכזית לקיזוז חשבוניות מזויפות והוצאת חשבוניות כוזבות לחברות שבבעלות מנצורה (האישום הראשון). השני, האירועים בהם נטען לסחיטה באיומים על ידי קסאס (אישומים רביעי וחמישי). עוד טענו באי כוחו של קסאס כי אין לתת משקל לשתיקתו של קסאס בחקירתו, שכן גרסתו ביחס לעיקר הנושאים הנחקרים נמסרה כבר בעבר וניתן לשתיקתו הסבר אמין וסביר המניח את הדעת.

7. גם באי כוחו של מנצורה טענו, כי לא מתקיימות ראיות לכאורה. גם הם התייחסו בעיקר למיוחס למנצורה במסגרת האישום הראשון, הגם שכללו בטיעוניהם התייחסות גם ליתר האישומים המיוחסים לו.

8. בשל היקפו הגדול של התיק, וגם משום שעסקין בתיק המבוסס על ראיות נסיבתיות, נדרשו הצדדים להגשת מסמכים רבים לבית המשפט, כל אחד לביסוס טענותיו. לבית המשפט הוגשו ששה עשר קלסרי מסמכים ובנוסף מדיה מגנטית הכוללת שיחות שנקלטו בהאזנת סתר, הודעות קוליות והקלטות. המסד הראייתי הרחב שהונח בפני היה חשוב לצורך קבלת ההחלטה בתיק זה שהוא, אכן, מורכב ומושתת על ריבוי ראיות שבחלקן כרוכות ומשליכות אחת על השניה.

נוכח רוחב היריעה שנפרשה בפני, חשוב להזכיר מושכלות יסוד ביחס לגדר תפקידו של בית המשפט הדין בשאלת קיומן של ראיות לכאורה.

9. הלכה היא שבבחינת קיומן של ראיות לכאורה להוכחת העבירות המיוחסות לנאשם, בוחן בית המשפט אם קיים סיכוי סביר להוכחת אשמתו, להבדיל מהוכחתה מעל כל ספק סביר. בית המשפט אינו נדרש לשאלות של מהימנות עדים

ומשקל הראיות למעט במקרים נדירים בהם מגלה חומר הראיות סתירות גלויות ומהותיות המכרסמות באופן ממשי בראיות. תפקידו של בית המשפט בשלב זה הוא בחינת הפוטנציאל ההוכחתי של הראיות הגולמיות, טרם עברו אלו את "כור ההיתוך" של ההליך הפלילי בתיק העיקרי (בש"פ 493/22 **מדינת ישראל נ' חסין** (6.2.2022); בש"פ 4750/21 **חבשי נ' מדינת ישראל**, פסקה 8 (22.7.2021); בש"פ 3422/21 **פלוגי נ' מדינת ישראל**, פסקה 15 (2.6.2021); בש"פ 5718/19 **מישל נ' מדינת ישראל** (23.9.2019); בש"פ 4698/20 **פלוגי נ' מדינת ישראל** (16.8.2020).

10. הדברים נכונים גם בכל האמור להכרעה על יסוד תשתית של ראיות נסיבתיות. הלכה היא, שאין מניעה שהתשתית הראייתית הלכאורית תתבסס על ראיות נסיבתיות בלבד, ובתנאי שהינן על פניהן בעלות עוצמה ויש בהן כדי להביא למסקנה לכאורית ברורה כי קיים סיכוי סביר להרשעה ואין להן הסבר חלופי הגיוני שעשוי להתקבל בתום ההליך המשפטי (בש"פ 8494/20 **מגידש נ' מדינת ישראל** (23.12.2020); בש"פ 6339/20 **ברזילי נ' מדינת ישראל** (22.10.2020); בש"פ 6293/18 **אבו סרחאן נ' מדינת ישראל** (3.10.2018) (להלן: בש"פ אבו סרחאן)). בשלב המעצר, בית המשפט אינו נדרש לבחון את השאלה האם התרחיש המפליל הוא התרחיש ההגיוני היחיד העולה מחומר הראיות. עם זאת, ככל שבית המשפט מתרשם כי קיים סימן שאלה בדבר עוצמתן המצטברת של הראיות הנסיבתיות או שקיימים בהן חוסר או חולשה ראייתיים אשר ראויים לבירור בהליך העיקרי, אזי עליו לשקול היטב אם מוצדק להורות על מעצר הנאשם עד תום ההליכים או שמא יש להסתפק בשחרורו של הנאשם לחלופת מעצר (בש"פ 3484/14 **מדינת ישראל נ' חיימוב**, פסקה 26 (22.5.2014) (להלן: בש"פ חיימוב); בש"פ 3510/19 **חמדאן נ' מדינת ישראל** (21.7.2019)).

11. עמדתי על מושכלות יסוד אלו כדי להזכיר את הזהירות המתבקשת בקביעות בשלב זה של ההליך המשפטי וכן משום שבענייננו חלק מהטענות שהועלו בפני, הגם שהן כבדות משקל, מקומן אינו בהליך בירור קיומן של ראיות לכאורה, כי אם בדיון בתיק העיקרי.

12. להלן תפורט החלטתי באשר לשאלת קיומן של ראיות לכאורה בעניינם של המשיבים. החלטתי תתייחס לשני המשיבים תוך הפרדה מקום בו מיוחסות טענות לאחד מהם בלבד. נוכח רוחב היריעה ולמען הבהירות אתייחס בנפרד לכל אחד מהאישומים ואדון בהם לפי סדרם, תוך התייחסות לטענות מרכזיות של הצדדים.

בחינת הראיות לכאורה לפי סדר האישומים

אישום ראשון

הטענות בכתב האישום

13. החלק הראשון לכתב האישום מיוחס לקסאס. לפי הנטען בו, פעל קסאס באמצעות שני עוסקים מורשים שהיו בשליטתו: בתחילה, משנת 2017 ועד מרץ 2020, עוסק מורשה שנפתח על שמו של נאשם 3, ראלב (ג'אלב) אבו עג'וואה (להלן: **אבו עג'וואה**), בהמשך, מאפריל 2020, לאחר שרשות המיסים הודיעה לאבו עג'וואה שרישום העוסק על שמו מבוטל בשל ניכוי חשבוניות מס מזויפות, באמצעות עוסק מורשה על שמו (שני העוסקים המורשים נקראים בכתב האישום יחדיו: **מרכז האבן חלילה**).

על פי הנטען, בין השנים 2019 ועד יולי 2021 ניכה מרכז האבן חלילה בספרי העוסקים המורשים, חשבוניות מס מזויפות שהוצאו על ידי תהאר באזר, תושב הרשות הפלסטינית (להלן: **תהאר** ו-**החשבוניות המזויפות**) בהיקף של

כ-152 מיליון ש"ח. קסאס ואבו עג'וואה עשו שימוש בחשבוניות המס המזויפות על אף שידעו שהן מזויפות והתמורה כנגדן הועברה, לכאורה, באמצעות מזומן.

14. הפרקים השני והשלישי לאישום הראשון, מיוחסים לשני המשיבים, ובמסגרתם מבואר האופן בו היוו החשבוניות המזויפות בסיס לפעילות הנטענת של חברות שמנצורה הוא בעליהן הרשום, י.מ. אספקת אבן ושיש בע"מ, חברה העוסקת ביבוא והתקנת שיש, וא.י. רויאל גרניט פרויקטים בע"מ (להלן: **י.מ. אבן ושיש, ו-רויאל גרניט**).

יודגש, לשיטת המבקשת הגם שקסאס אינו רשום כבעלים או בעל עניין בחברת י.מ. אבן ושיש, הרי שהוא שימש עם מנצורה, בצוותא חדא, כמנהלה הפעיל. מכח טענה זו, מייחסת המבקשת לקסאס אחריות גם לחשבוניות הכוזבות שהוצאו על ידי י.מ. אבן ושיש.

על פי הנתען, בין השנים 2018-2021 הוציא מרכז האבן חלילה לי.מ. אבן ושיש ולרויאל גרניט חשבוניות כוזבות בהיקף של כ-227 מיליון ש"ח שכנגדן לא בוצעה עסקה ולא סופק שירות. אף על פי כן, מנצורה וקסאס כללו את החשבוניות הכוזבות שהוצאו לחברת י.מ. אבן ושיש בספרי הנהלת החשבוניות של החברה, ומנצורה כלל את החשבוניות הכוזבות שהוצאו לחברת רויאל גרניט בספריה.

החשבוניות הכוזבות נוכו בספרי החברות על מנת שהן תספקנה כיסוי חשבוני לשתי תכליות. האחת, תשלומי מזומן ששילמה י.מ. אבן ושיש לפועלים שביצעו עבודות התקנת אבן ושיש, מבלי לדווח על תשלום השכר במזומן. השניה, לצורך כיסוי חשבוניות כוזבות, בהיקף של כ-75 מיליון ש"ח, שהוצאו על ידי חברת י.מ. אבן ושיש ורויאל גרניט כמפורט באישומים השני, השלישי והרביעי.

דין והכרעה בפרק הראשון - ניכוי החשבוניות המזויפות

15. להוכחה לכאורה של היות החשבוניות מזויפות מתבססת המבקשת בעיקר על מסמך החתום על ידי עובד הרשות הפלסטינית במסגרתו מפורטות החשבוניות המזויפות. לשיטת המבקשת, מסמך זה, המצורף למזכר של עובד הקמר"פ (יחידת קישור מע"מ לרשות הפלסטינית), הוא תעודה ציבורית ובנוסף עובד הרשות הפלסטינית הוא אחד מעדי התביעה (ר' מזכר רון מינאי מיום 10.5.2022).

16. להוכחה לכאורה של ידיעת קסאס בדבר היות החשבוניות מזויפות, מתבססת המאשימה על כך שכבר באפריל 2019 נחקר שותפו של קסאס בעוסק המורשה הראשון, אבו עג'וואה, ונאמר לו כי החשבוניות שהוצאו על ידי תאהר הן מזויפות (מזכר רן רמז מיום 24.5.2022). לטענת המבקשת, מהמועד בו נודע לקסאס שרשויות המס טוענות שהחשבוניות מזויפות, יש לראותו כמי שידע שהן מזויפות, לכל הפחות על דרך "עצימת עיניים". לכך יש להוסיף, לשיטת המבקשת, שקסאס נמנע מלהעביר מסמכים המלמדים על תקינות החשבוניות, והמשיך לנכות את החשבוניות שהגיעו מתאהר גם לאחר סגירת העוסק המורשה על שם אבו עג'וואה. את כל אלה, מחזקת, לטענת המבקשת, שתיקתו של קסאס בחקירה.

17. בהינתן טענת המבקשת, מתעורר הצורך לבחון מה הייתה עמדת קסאס באותן חקירות, נוכח טענת רשויות המס. מהראיות עולה, שבחודש דצמבר 2019 נחקר קסאס על ידי רשויות המס והועלתה גם בפניו טענת הרשות הפלסטינית לפיה החשבוניות שהתקבלו מתאהר "אינן תקינות". קסאס, שלא הסתיר את היותו הדומיננטי בעוסק המורשה על שם אבו עג'וואה, טען שהחשבוניות תקינות, שהן אושרו על ידי הקמר"פ וקיים תיעוד לעניין זה

המצוי אצל רואה החשבון. הוא הוסיף וטען שכל החשבוניות דווחו בדיווח מקוון לקמר"פ ושאישורים על כך יועברו על ידי רואה החשבון מטעמו (חקירה מיום 3.12.2019 עמוד 1 ש' 9-14, עמוד 3 ש' 1-11, עמוד 4 ש' 7-12) ור' גם הודעת קסאס מיום 19.10.2021 (ש' 110-113).

18. טענת קסאס שהחשבוניות הוגשו בדיווח מקוון ולא התקבלה התראה על היותן לא תקינות נתמכו בהודעות רואה החשבון מטעמו, מיכאל כהן, שהסביר שמערכת הדיווח המקוון של רשויות המס אמורה להתריע מקום בו מדובר בחשבונית לא תקינה. גם דעתו של רואה החשבון הונחה נוכח הדיווח במערכת המקוונת (הודעות מהימים 16.9.2019, 25.9.2019, 4.3.2021, 9.5.2022, 22.5.2022).

יוער, כי על פני הדברים, מבלי לקבוע מסמרות ובזהירות המתבקשת, נראה שגם רשויות המס בישראל קיזזו את הסכומים מול הרשות הפלסטינית בגין אותן חשבוניות. כך מהמסמך הנזכר לעיל של עובד הרשות הפלסטינית במסגרתו גם נדרשים החזרים ממדינת ישראל.

19. תהיה בדבר מידת ידיעתו של קסאס, בזמן אמת, על היות החשבוניות מזויפות עולה גם משיחה מיום 15.12.2021 בין קסאס למנצורה במסגרתה הביע קסאס זעם על תאחר באומרו שכל הצרות שיש לו ב"זימרים" זה בגלל תאחר "כל הזימרים בבלת"ים". קסאס שואל את מנצורה מה הוא היה חושב אם הוא היה נותן לו "זימר דפוק" (שיחה 355 עמדה 488).

זה המקום להבהיר שהמונח "זימרים" הוא בעל חשיבות של ממש בתיק זה. לטענת המבקשת המתבססת על אמרת נאשם 8, מקסים ביתן (להלן: **ביתן**), לפיה משמעות המילה "זימר" היא "חשבונית" (מזכר אליעזר צמח מיום 9.5.2022).

20. באי כוחו של קסאס שביקשו ללמד על תום ליבו, הגישו בנוסף לראיות המצויות בחומר החקירה, מסמכים רבים שלטענתם מוכיחים זאת. על יסוד המסמכים נטען כי קסאס פעל בתום לב ואפילו ביקש מהרשויות לערוך בדיקה, דבר שהוביל לחקירתו של תאחר על ידי גורמי אכיפה ברשות הפלסטינית, ועניינו תלוי ועומד. עוד נטען שטענת החשבוניות המזויפות עמדה ביסוד הליכים קודמים שנוהלו בין קסאס לבין רשויות המס במסגרתם לובנו סוגיות, הוצגו מסמכים, ואף נחתמו הסכמי פשרה וכי באותם הליכים קסאס התמודד עם הטענות שהועלו נגדו, הציג את גרסתו ואף שכנע את הרשויות שהגיעו עמו להסכמים.

21. כפי שיפורט להלן, אני סבורה כי הובאו ראיות לכאורה, המספיקות בשלב זה של ההליך המשפטי, כדי לבסס סיכוי סביר להרשעה בנטען בפרק הראשון לאישום הראשון בכתב האישום.

בכל הנוגע להוכחת היות החשבוניות מזויפות, לצורך ההליך שבפני, די במסמך החתום על ידי עובד הרשות הפלסטינית כדי להוות ראיה לכאורה. מה גם שעובד הרשות הפלסטינית נמנה על עדי התביעה. בשלב זה אין מקום לקבוע מסמרות באשר לעמדתה המשפטית של המבקשת לפיה תוכל להגיש את מסמך עובד הרשות הפלסטינית כ"תעודה ציבורית". במאמר מוסגר יוער, כי מהשיחה שתוארה לעיל בין קסאס למנצורה עולה שלפחות מדצמבר 2021 ברור לקסאס שכל החשבוניות שקיבל מתהאר הן, כלשונו, "בבל"ת".

22. כמתואר לעיל, הסוגיה העיקרית בה נחלקו הצדדים היא שאלת ידיעתו של קסאס. אני סבורה שלא ניתן להסתפק לצורך קביעת ידיעתו של קסאס בכך שנטען בפניו על ידי רשויות המס שהחשבוניות אינן תקינות. אכן, יש בכך

כדי להוות ראיה לחובתו, במיוחד נוכח ריבוי ההליכים, וסגירת העוסק המורשה הראשון, אבל לא די בכך. במיוחד, מקום בו הגורם המקצועי שליווה את קסאס לא סבר שיש פסול בהגשת חשבוניות אשר מערכת הדיווח המקוון אינה מתריעה על תקינותן. ובמיוחד מקום בו המבקשת טוענת לתחילת ידיעתו של קסאס מהמועד בו נחקר אבו עג'וואה לראשונה, עוד טרם ההתרחשויות המאוחרות.

23. עם זאת, אני סבורה שקיומן של ראיות לכאורה לעניין ידיעת קסאס אודות היות החשבוניות שהועברו לו מתהאר מזויפות היא המסקנה העולה מצירוף הראיות לכאורה שהובאו לחלק זה של האישום הראשון עם אלה שהובאו לפרק השני של אישום זה.

אבאר: מהראיות עולה, לכאורה, שלטענת קסאס י.מ. אבן ושיש הן הלקוח העיקרי שלו אם לא הבלעדי (הודעת קסאס מיום 3.12.2019 עמוד 3 ש' 26-28, ור' גם סעיף 12 לעיקרי הטיעון מטעם קסאס). מהצד השני, מלמדות הראיות שתהאר הוא הספק היחיד של העוסק המורשה של קסאס (הודעת אבו עג'וואה מיום 31.12.2019 ש' 21-62). לכן, ככל שיש ראיות לכאורה לכך שקסאס לא סיפק אבן או פועלים לי.מ. אבן ושיש (סוגיה שתיבחן להלן במסגרת הדיון בפרק השני), המסקנה היא שלקסאס לא הייתה פעילות עסקית של הבאת עובדים או אבן. אם כך הוא, ממילא לא יכולה להתקבל טענה שקסאס חשב שיש ממש בחשבוניות שהתקבלו מתהאר.

הואיל ונוכח האמור לעיל, מרבית הדיון יתקיים להלן במסגרת הדיון באישום השני, אדון שם גם במשמעות שתיתקן של קסאס בחקירה וטענותיו בהקשר זה.

24. עניין אחר הוא, איזו משמעות יש לתת לכך שמשך שנים התדיין קסאס מול רשויות המס גם בנוגע לטענת החשבוניות המזויפות, ואף הגיע להסדרים עמן (ר' למשל מזכרו של רן רמז מיום 24.5.2022). אקדים ואומר, שלא ניתן במסגרת הליכי בקשה למעצר לרדת לעומקם של הליכים שהתנהלו משך שנים, חלקם הסתיימו בפשרות. מכל מקום, התנהלותו של קסאס בהליכים קודמים וגם עמדות קודמות של רשויות המס אינן שוללות קיומן של ראיות לכאורה לכתב האישום שבפני, גם אם הן עשויות, בנסיבות מסוימות, להקים טענות הגנה. עם זאת, להתדיינות העבר מול רשות המסים ולאופן בו התמודד קסאס בעבר עם טענות בדבר היות החשבוניות מזויפות, יש נפקות גם בהליכי המעצר, אך זאת, בעיקר, במסגרת דיון בקיומן או עוצמתן של עילות מעצר.

25. לסיום פרק זה אתייחס לטענת המבקשת לפיה מנצורה היה מודע לכך שקסאס מנכה חשבוניות מזויפות. טענה שהועלתה רק בבקשת המעצר, לא חזרה בדיונים שבפני, וגם לא הובהרו טעמיה מקום בו לא נטענה בכתב האישום. בקצירת האומר אציין שהמבקשת נסמכה לעניין זה על הודעה שנגבתה ממנצורה בשלהי שנת 2017 עת נחקר בנוגע למשאית שהגיעה מתהאר ובמעבר הגבול נטען שהחשבוניות מזויפות. אני סבורה, כי לא ניתן ללמוד מאירוע שהתרחש בשנת 2017, מועד שביחס אליו המבקשת אינה מעלה טענה אפילו ביחס לקסאס, על ידיעה של מנצורה במועדים הרלוונטיים לכתב האישום בדבר חשבוניות מזויפות. מכאן שאין יסוד, לטענה בדבר ידיעת מנצורה.

דיון והכרעה בפרק השני - הוצאה וניכוי של חשבוניות כוזבות ממרכז האבן חלילה

26. טרם אבחן את קיומן של ראיות לכאורה, אתייחס לטענה לפיה הגם שקסאס אינו נושא משרה או בעל תפקיד רשמי בי.מ. אבן ושיש הרי שהוא היה מנהל פעיל בה. לטענת המבקשת, פעולותיהם של קסאס ומנצורה שלובות, מבוצעות בתחכום, בזהירות, מתוך שותפות ותלות הדדית. בלשון באת כוח המבקשת: "אין קסאס בלי מנצורה ואין מנצורה בלי קסאס" (עמוד 42 לפרוטוקול ש' 24). המשיבים דוחים את טענת המבקשת שהיא, לשיטתם, פרשנות

שגויה למערכת יחסים עסקית ואישית הדוקה המתנהלת מזה שנים רבות, בין שני אנשי עסקים שפעילויותיהם שונות ונפרדות. הם גם מצביעים על סתירה בטענות המבקשת שמצד אחד טוענת להיות קסאס מנהל פעיל בחברה ומן הצד השני טוענת כי הוא נדרש אך ורק לשם הוצאת חשבוניות כוזבות.

ראיות לכאורה לטענת היות קסאס מנהל פעיל ב.מ. אבן ושיש

27. מוסכם על הכל, שקסאס ומנצורה מכירים זה את זה במשך כשלושה עשורים ולאורך השנים התקיימו ביניהם יחסים הדוקים שכללו מעין בלעדיות עסקית (ר' סעיף 12 לטיעוני קסאס, סעיף 1.4 לטיעוני מנצורה, מזכר מפקח ראשי יוסי לוי מיום 11.5.2022, הודעת מוטי בן טוב מיום 18.5.2022 (ש' 73, וש' 338)).

28. המבקשת מבססת את טענותיה לפיה קסאס היה מנהל פעיל בחברת י.מ על כמה נדבכים. הראשון, דברים שמסר קסאס בעבר בחקירה מיום 19.10.2020. במענה לשאלה מה כתובת העסק בו הוא עובד השיב: "היינו במחצבות בחברון שם היו המשרדים ועכשיו יש מיזוג עם חברה ישראלית בארץ, י.מ. אספקת אבן ושיש בע"מ והמשרדים עברו לירושלים ברחוב הליש 1" (ש' 16-18). והוסיף ש"כל העבודות שאני עושה אני עושה יחד עם חברת י.מ אספקת אבן ושיש" (110-111). באותה הזדמנות סיפר קסאס על החלטתו במשותף עם מנצורה שלא להתחרות אחד עם השני, וסיפר שבהעדר חשבון בנק, כל סכום כסף המגיע לו, משולם לו דרך חשבון הבנק של י.מ. שיש ואבן:

"ש: מאיפה אתה מכיר את י.מ אספקת אבן ושיש?

ת: אנחנו מכירים דרך אלוני לפני שלושים שנה חברת שיש שיושבת בחיפה בצק פוסט. **והחלטנו למזג את העבודה כדי לא להיות מתחרים, אני מכיר את מנצורה, אנחנו כמו אחים.**

ש: כמה חשבוניות בנק יש לך? באיזה בנק? מה מספק החשבון?

ת: אין לי חשבוניות בנק, הכל עובר דרך חברת י.מ. אספקת אבן ושיש בע"מ.

ש: איך מנצורה הבעלים של חברת י.מ. אספקת אבן ושיש בע"מ משלם לך?

ת: הכל בשיקים לפקודת אחמד קסאס" (ש' 63-56, ההדגשות בהחלטה הוספו אלא אם צוין אחרת)

במסגרת החקירה הנוכחית, אישר גם מנצורה, כי הוא מבצע העברות כספים עבור קסאס, מהטעם שאין לקסאס חשבון בנק, ואף אישר ששימש עבורו כבנק (מזכר אדווה השאש מיום 11.5.2022 בעמ' 1).

29. נדבך שני הוא ההתנהלות הכספית והחשבונית שאפיינה את מערכת היחסים בין השניים. רות פנירי, מנהלת חשבוניות ב.מ. שיש ואבן (להלן: **רות פנירי**), מסרה שמנצורה וקסאס היו מתחשבים ביניהם, ולאחר מכן קיבלה ממנצורה חשבוניות שנרשמו בכרטיס של מרכז האבן חלילה (הודעה מיום 17.5.2022 עמוד 4 ש' 114-118). עוד סיפרה, שמנצורה נהג למסור לה שיקים שלא היו קשורים לפעילות י.מ אבן ושיש, ואלה הופקדו בחשבון החברה וכנגדם הוצאו קבלות למרכז האבן חלילה שכרטיסה זוכה בהתאם (ש' 158-168). כתוצאה מההתנהלות זו נכללים בכרטיס של מרכז האבן חלילה בערבוביה תשלומים ששולמו בגין חשבוניות ביחד עם תשלומים שהועברו בשל שיקים (ש' 169-171). בנוסף סיפרה, שבהנחיית מנצורה הוציאה שיקים לקסאס בגין תשלומים עבור לצדדים שלישיים וזאת בהיקפים של מיליוני ש"ח. מובן שהתנהלות זו לא נהגה בשגרה מול ספקים (ש' 135-144; הודעה מיום 30.5.2022 ש' 97-102).

30. נדבך שלישי, הן שיחות שנקלטו בהאזנת סתר בהן, לטענת המבקשת, עולה מערכת יחסים קרובה ותלות כלכלית הדדית הנוגעת לכל רכיבי הפעילות העסקית של המשיבים.

בין היתר, הפנתה המבקשת לשיחה מיום 15.12.2022 בה אומר קסאס למנצורה שהוא דואג רק לו ולכך שיתמודד בענייניו מול רשויות המס ומוסיף ואומר: "זה הבאר היחידה יוסי שאני שותה ממנה כל מה שאני עושה בחיים זה ציד כספים זה הבאר היחידה אם לך יקרה נזק אני אתהפך לי על הבטן אי אפשר לא להעביר לא לקחת, אתה לא מדבר על משהו קטן" (שיחה 325 עמדה 488 מדקה 4:20). בהמשך קסאס שואל אם אפשר לעבוד עם "הזימרים" של רויאל, מנצורה משיב: "הוא יעלה על זה" ואומר לקסאס שיפגשו בארבע עיניים כי "זה לא שיחה לטלפון" (מדקה 5:24). בשיחה אחרת מיום 15.12.2021 בין קסאס לנאשם 4, לירון אוזן, נשמע קסאס אומר ללירון שילמד מיוסי מנצורה: "אין יותר טוב תלמד מיוסי מנצורה. אנחנו באים אתו. תלמד משהו מיוסי, אנחנו באים ועל המקום כל אחד הפיפטי פיפטי שלו ואף אחד לא נוגע לאף אחד... זה בית חרושת של כסף... אני נותן לך מלא מלמעלה יוסי משלם לי 5%" (שיחה 273 מעמדה 488 החל מדקה 15:13).

ביחס לשיחות נטען ע"י ב"כ קסאס, כי יש לשיחות פרשנות שונה מזו הנטענת על ידי המבקשת. אכן, בשל טיבן של שיחות, יש להיזהר בשלב זה של ההליך המשפטי ממתן פרשנויות לאמור בהן. עם זאת, אין בכך כדי להביא למסקנה שלא ניתן להסתמך עליהן בהליכי מעצר, בזירות המתבקשת, וודאי להיבטים העולים מהן במובהק.

31. כנדבך רביעי, מפנה המבקשת לאמרות עדים שעמדו בקשר עם המשיבים והבינו שהם שותפים. בין היתר להודעת אבי חורמרו, מנכ"ל קבוצת נקש, שאמר שקסאס סיפר לו שמנצורה הוא שותפו, וחברת י.מ. אבן ושיש גם נשאה בתשלומים עבור שהיית קסאס (הודעה מיום 13.5.2022 ש' 10-11, 20-21); עמית ארביב, מנהל העבודה בקרית מלאכי, שאמר שהמשיבים אמרו לו שהם שותפים וכך גם הציגו את עצמם בפגישה עם רוכשי הדירות (הודעה מיום 25.5.2022 ש' 129-132); גד גלאי, הבעלים של חוות גרין פילדס, טען שהוא יודע שהם שותפים (הודעה מיום 22.5.2022 ש' 25-33); מקסים ביתן טען שקסאס הציג עצמו כשותף ב.י.מ. אבן ושיש, וכי המשיבים מנהלים ומחליטים יחד, והציגו עצמם בפניו כשותפים (הודעה מיום 11.5.2022 ש' 150, 157-159, 170-191, 207-208, 217-224).

32. המשיבים מנגד הצביעו על כך שי.מ. אבן ושיש היא חברה פעילה, בעלת היקף פעילות עסקי משמעותי ושלקסאס לא היה חלק בניהולה השוטף או בהכוונת פעילותה.

33. לעניין היקף פעילותה של י.מ. אבן ושיש ניתן למצוא אינדיקציה בהודעות עובדי החברה. כך למשל, מהודעות ספיר קקון אחראית לוגיסטיקה (להלן: **ספיר קקון**) ומוטי בן טוב, אחראי על אספקת אבן ועל עבודה מול לקוחות עולה (להלן: **מוטי בן טוב**), שהחברה מספקת שירותים לחברות בניה מוכרות וגדולות, ושבזמן נתון היו לה 60-70 פרויקטים פעילים (הודעה קקון מיום 17.5.2022 עמוד 2 ש' 34; הודעת בן טוב מיום 18.5.2022 ש' 283-289).

34. בכל הנוגע למידת מעורבותו של קסאס בפעילות החברה אציין, כי לא מצאתי בראיות לכאורה שהוגשו לי, אינדיקציה לכך שקסאס קיבל החלטות הנוגעות לפעילות החברה, החזיק בסמכויות להחליט בענייניה, נתן הוראות לעובדים, השתלב בחלוקת הכוח בחברה או הכווין את פעילותה העסקית. הראיות לכאורה מלמדות על העדר מעורבות של קסאס בתפעולה העסקי השוטף של החברה. כך למשל, הבהירה רות פנירי, שהוראות לעניין חשבוניות, העברות כספים, וקבלות הנוגעות לקסאס היא קיבלה רק ממנצורה. מוטי בן טוב, סיפר שכל בקשה מקסאס היה מעביר למנצורה לקבלת אישורו, שלא תמיד ניתן (הודעה מיום 18.5.2022 ש' 435-443).

35. לאור המפורט לעיל, ומבלי להסיג את גבולו של בית המשפט שידון בתיק, אני סבורה, שלא הוצגו ראיות לכאורה המלמדות שקסאס היה מנהל פעיל ב.מ.אבן ושיש. כאמור, עסקין בחברה בעלת פעילות רחבת היקף שקסאס אינו מופיע בה כמי שמפעיל סמכויות, נותן הוראות או מחזיק ביכולת להכווין את התנהלותה. גזרת הפעילות שכתב האישום עוסק בה אינה מתייחסת לפעילותה העניפה של החברה, ואין די במעורבותו של קסאס בנושאים הנזכרים בכתב האישום, כדי לבסס את היותו מנהל פעיל בחברה.

בצד זאת, לא ניתן להתעלם ממשמעותן של הראיות לכאורה המלמדות על הערוב שיצרו המשיבים בין פעילויותיהם המקשה על הבחנה ביניהן. ערוב זה נובע מדרך התנהלותם של המשיבים בהיבטים רבים של פעילות: החל בהסכמתם על יחסי בלעדיות שקסאס הגדיר כ"מיזוג"; עובר דרך הצגתם מול צדדים שלישיים כשותפים; וכלה בהעברות כספים, שימוש בחשבון הבנק של החברה לשם הפקדת שיקים שאינם קשורים לפעילותה, ותשלום לגורמים שלישיים הקשורים לקסאס. לא ניתן גם להתעלם מהתיאום והשותפות בין המשיבים, לכל הפחות, בנוגע להוצאת חשבוניות והעברות כספים, כפי שאלה עולים מההודעות שנזכרו לעיל ומהאזנות הסתר בהן נשמעים המשיבים משוחחים, מתייעצים ומחליטים בנוגע ל"זימרים" ובנוגע להעברות כספים.

36. אני סבורה שבשלב זה של ההליך המשפטי, המסקנה העולה ממכלול הראיות הנסיבתיות, היא שבין קסאס לבין מנצורה התקיימו יחסי שותפות, לפחות ביחס לכל הקשור בפעילות הנוגעת להוצאת חשבוניות והעברות כספים. בשלב זה, בהינתן שעסקין בראיות לכאורה בלבד, הרי שמסקנה זו היא העולה מהמארג הראייתי.

37. לכך יש להוסיף שהמשיבים, שיצרו את הערוב, שתקו בחקירה, ולא שפכו אור על מכלול הראיות הנסיבתיות המלמד על פעילותם המשותפת. באי כוחו של קסאס טענו בהקשר זה שהמבקשת כשלה מלהבחין בין שותפות בפרויקט לשותפות בחברה. ובאי כוחו של מנצורה טענו שאכן למתבונן מהצד יכול ויראה מצב הדברים כערוב של שליטה, אך לא כך הוא. אולם קסאס ומנצורה, שהם המכירים את התמונה במלואה, בחרו שלא ליתן הסבר.

38. הלכה היא ששתיקת נאשם בחקירתו, מחזקת את עמדת התביעה אף בשלב המעצר (בש"פ 7129/15 **מדינת ישראל נ' גפני** (18.11.2015); בש"פ 1250/99 **גבאי נ' מדינת ישראל** (16.3.1999). מובן ששתיקה אינה יכולה ליצור את "היש" הראייתי אלא אך לחזק את התשתית הראייתית לכאורה הקיימת נגדו (בש"פ חיימוב, פסקה 26). עם זאת, מקום בו מכלול ראיות נסיבתיות מוביל למסקנה, לכאורית, לחובת הנאשם עובר הנטל לכתפיו לספק הסבר השולל אותה (בש"פ 3361/17 **מדינת ישראל נ' ליזרוביץ**, פסקה 29 (22.6.2017)).

כאמור לעיל, בעניינו, קסאס ומנצורה הם המחזיקים בהסברים שלטענתם יכולים "לפזר את הערפל". בחירתם שלא להסביר את פעילותם במסגרת החקירה, מחזקת את הראיות הנסיבתיות הפועלות לחובתם (ע"פ 8823/12 **שבתאי נ' מדינת ישראל** (1.7.2014)).

39. נתתי דעתי לטענת ב"כ קסאס לפיה שתיקתו נובעת מכך שלתפיסתו עניינו נחקר בעבר והסתיים ומכעסו על התנהלות החקירה (ר' הודעת קסאס מיום 9.5.2022 ש' 209-210) וכי בנושאים מסוימים נתן הסברים בעבר. אני סבורה, שאין בדברים כדי להוות הסבר מניח את הדעת, היכול בנסיבות מסוימות להשליך על משקלה הראייתי של השתיקה, לשתיקתו ביחס למכלול הטענות המועלות נגדו בחקירה הנוכחית (בש"פ 349/22 **ויזל נ' מדינת ישראל** (1.2.2022); **בש"פ אבו סרחאן**). במיוחד כך בהינתן שבחקירה נושא תיק זה נחקרים חשדות חדשים, נוספים, המשליכים גם על סוגיות שנדונו בעבר. העדר הסברים מצדו של קסאס מותיר את המסקנה המפלילה העולה מהראיות הנסיבתיות.

הוצאת וניכוי חשבוניות כוזבות מאבן חלילה

40. עיקר טענות הצדדים נגע לשאלה אם הראיות לכאורה מלמדות על כך שלא הייתה עסקה ולא ניתן שירות על ידי קסאס לי.מ. אבן ושיש, ועל כן תתמקד החלטתי בסוגיה זו. גדרי האפשרויות לעסקה או שירות הם ברורים: אספקת אבן משטחי הרשות הפלסטינית או אספקת כוח אדם לאתרי הבניה.

41. בכל הנוגע לאפשרות שקסאס סיפק אבן לי.מ. אבן ושיש במועדים הרלוונטיים, הצביעה המבקשת על כך שלפי נתוני החברה רק אחוז קטן (בין 5%-10) מהאבן שרכשה הגיע משטחי הרשות הפלסטינית (הודעת ספיר קקון עמוד 2 ש' 36-44; הודעת מנצורה מיום 14.4.2019 ש' 10-8). למעלה מן הנדרש יוער, כי בדיון בפני הבהירו באי כוחו של קסאס, כי גם לטענתם 95% מהחשבוניות בתקופה הרלוונטית הן בגין אספקת כוח אדם (עמוד 21 לפרוטוקול ש' 19-25). מכאן, שקיימות ראיות לכאורה לכך שלא בוצעו עסקאות לאספקת אבן ושיש מקסאס שיכולות להוות הסבר לחשבוניות שהוצאו לי.מ. אבן ושיש.

42. ביחס לטענה שנעשו עסקאות בגין אספקת כוח אדם, טוענת המבקשת שכל הקשור והכרוך באספקת עובדים לאתרי העבודה של החברה, נעשה על ידי י.מ. אבן ושיש, ללא פעילות של קסאס.

43. כראיות לכאורה המלמדות על מכלול פעילותה של י.מ. אבן ושיש בנוגע לאספקת פועלים, ניתן להצביע על הראיות הבאות:

א. באשר למתן הוראות לפועלים: הוגשה הודעת מוטי בן טוב, שהסביר שהפועלים באתרי העבודה של החברה מקבלים הוראות מעובדי החברה, מתן שמואלי ויצחק אדרי, ובנוסף ממנהלי עבודה אוריאל ואביאל שאף הם עובדי החברה (הודעה מיום 18.5.2022 ש' 261-239).

ב. ביחס לאישור עבודה לפועלים תושבי שטחי הרשות הפלסטינית: הוצגה הודעת מתן שמואלי, מהנדס החברה, האחראי בתחום הביצוע מזה ארבע וחצי שנים (להלן: **מתן שמואלי**), במסגרתה הסביר שאישורי העבודה הם של י.מ. אבן ושיש ושל אסף סלע (המועסק על ידה) (הודעה מיום 15.5.2022 ש' 318-317). אסף סלע מצדו הבהיר שהתנהל מול מנצורה ועובדי חברת י.מ. אבן ושיש ולא מול קסאס (הודעה מיום 11.5.2022 ש' 28-15, ש' 56, ש' 59, ש' 106-105).

במאמר מוסגר יוער, כי בעניינו של מתן שמואלי העלו באי כוחו של מנצורה טענה כי הופעלו עליו במהלך חקירתו לחצים פסולים, וכי יש להתחשב בכך גם בהליך זה. אזכיר את מושכלות היסוד עליהן עמדתו בפתח הדברים ולפיהם בשלב בחינת הראיות לכאורה, בית המשפט אינו נדרש לשיקולים הנוגעים למשקל ומהימנות עדים. טענות ב"כ מנצורה בהיבט זה, מקומן בהליך העיקרי.

ג. באשר ליצירת הקשר הראשוני: מרבית ה"ראיסיים" (ראשי צוותי הפועלים) טענו שהקשר הראשוני עמם נוצר באמצעות גורמים מחברת י.מ. אבן ושיש: מתן שמואלי, יצחק אדרי או יוסי מנצורה (ר' הודעת מוחמד ג'ומע מיום 18.5.2022 ש' 89-85, הודעת איליאס אוזטורק מיום 23.5.2022 ש' 38-19 ו-120-129, הודעת עאדל חג'אג' מיום 24.5.2022 ש' 24-19, הודעת מחמד גבור מיום 19.5.2022 ש' 102-88, הודעת אחמד חמדאן מיום 19.5.2022 ש' 98-97, הודעת עדאם דגאמין מיום 18.5.2022 ש' 17-15, הודעת ג'אסם מחמוד מיום 22.5.2022 ש' 57-50; הודעת אבו רביעה מיום 16.5.2022 ש' 49-47). נטען על ידי ב"כ קסאס, שראיסיים אלה גויסו לעבודה משנת 2021 ואילך שאז שותקה פעילותו של קסאס בשל התנהלות מול רשויות המס. אלא שמעבר לכך שהדברים נאמרו ללא תימוכין וללא מועדים מדויקים, הרי שחלק מה"ראיסיים" מסרו

שהחלו עבודתם לפני שנים.

ד. בכל הנוגע לקביעת שכרם של הפועלים: הוגשה הודעת מתן שמואלי, לפיה הוא המורה על גובה התשלום ל"ראיס" לפי התקדמות העבודה (הודעה מיום 15.5.2022 ש' 311-314). בהודעה מאוחרת יותר הבהיר שסיכום השכר יכול לעשות על ידי אחד משלושה: הוא, מנצורה או עובד חברה נוסף יצחק אדרי (הודעה מיום 19.5.2022 ש' 245-261).

ה. בנוגע לביצוע התשלום בפועל: לפי מתן שמואלי התשלום לפועלים נעשה במזומן ומבוצע בשטח על ידי עובדי חברת י.מ. אבן ושיש ולעיתים על ידי מנצורה (הודעת מתן שמואלי מיום 15.5.2022 ש' 225-239; הודעת מתן שמואלי מיום 19.5.2022 ש' 176-178). במאמר מוסגר יוער, כי הנתון שהתשלום לפועלים נעשה במזומן אינו במחלוקת ומכל מקום, הדבר עולה בבירור ממכלול הראיות.

ו. לאלה יש להוסיף שגם מהודעות מרבית "הראיסים" עולה כי ההתנהלות בשטח, מתן הוראות עבודה, אישורי עבודה, סיכום השכר, והתשלום שנעשה במזומן, מבוצעים מול עובדי י.מ. אבן ושיש בעיקר מתן שמואלי ויצחק אדרי (הודעת מוחמד ג'ומע מיום 18.5.2022; הודעת איליאס אוזטורק מיום 23.5.2022; הודעת עאדל חג'אג' מיום 24.5.2022; הודעת מוחמד גבור מיום 19.5.2022; הודעת אחמד חמדאן מיום 19.5.2022 (בסייג של אירוע בו ראה את קסאס מגיע לפתור בעיה של חשבון עם הפועלים); הודעת עדאם דגאמין מיום 18.5.2022; הודעת ג'אסם מחמוד מיום 22.5.2022; הודעת עבדאלה אבו רביעה מיום 16.5.2022).

44. בצד זאת, הוגשו ראיות המלמדות לכאורה, על מעורבות של קסאס בהיבטים מסוימים של אספקת הפועלים. א. יצחק אדרי, עוזר מנכ"ל ב.י.מ. אבן ושיש (להלן: **יצחק אדרי**), אמר שקסאס הוא שדואג לתשלום במזומן לפועלים, וזאת אחרי שאדרי ומתן שמואלי קובעים את גובה התשלום, ומעדכנים את מנצורה (הודעה מיום 12.5.2022 ש' 55-73). עוד הוסיף אדרי שבמספר פעמים ראה את קסאס משלם לפועלים, הגם שהפעם האחרונה הזכורה לו התרחשה לפני שנתיים (הודעה מיום 12.5.2022 ש' 85-90). לדברי אדרי, קסאס עומד כלכלית מאחורי עבודות הביצוע והוא מתחשבן מול מנצורה (הודעה מיום 12.5.2022 ש' 106-119), והוסיף ואמר (117-119):

"ש: תפרט לי מה ההיכרות שלך עם אחמד קסאס ומה התפקיד שלו במערך הזה?

ת: אין לי הרבה אינטראקציה איתו **רק אם יש קבוצה שעושה בעיות ולא רוצה לבוא אני מפעיל אותו** אבל בגדול אין לי אינטראקציה איתו".

הגם שגם לפי אדרי, קסאס כמעט ולא הגיע לאתרים והוא אינו יודע לומר לשם מה נדרשת מעורבותו שעה שהפועלים כבר מגיעים לחברה, הרי שלטענתו אם קסאס לא יהיה בתמונה הקבוצה תתפרק (ש' 233-256).

בצד זאת, חשוב לציין, שגם לשיטת יצחק אדרי, חשבוניות בסכום של כ-200 מיליון ש"ח מול מרכז האבן חלילה משנת 2017 הוא נתון "לא הגיוני" (הודעת אדרי מיום 12.5.2022 ש' 359-362).

ב. הופעתו של קסאס כמי שנקרא לפתור בעיות עלתה גם בהודעתו של אחד "הראיסים", אחמד חמדאן, שתיאר אירוע נקודתי בו הגיע קסאס על מנת לפתור בעיות הנוגעות לחשבון (הודעת אחמד חמדאן יום 19.5.2022 ש' 137-145).

ג. גם מנצורה טען בפני החוקרים שתפקידו העיקרי של קסאס הוא אספקת פועלים, וכי הוא מומחה בגיוס פועלים ערבים ובניהולם (מזכר יוסי לוי מיום 11.5.2022)

ד. "ראיס" נוסף, יאסר ג'אבור, סיפר בהודעתו שהקשר הראשוני עמו נוצר על ידי קסאס שהציג עצמו כ"בעל הבית", וכך גם הסיכום ההתחלתי על שכרו ובמשך תקופה מסוימת גם התשלום בפועל (הודעת יאסר ג'אבור מיום 17.5.2022).

ה. אמירות לפיהן קסאס אחראי על אספקת כוח האדם מצויות גם בהודעות נוספות של עובדי י.מ. אבן ושיש (למשל הודעת מוטי בן טוב מיום 18.5.2022 ש' 18-26, הודעת דניאל אדרי מיום 12.5.2022 ש' 105-106, וש' 212-215).

ביחס לאמירות אלה נטען על ידי המבקשת, כי אין לתת להן משקל שכן עולה מהן שאין המדובר בדיעה אישית, אלא בדברים שנאמרו לעדים על ידי מנצורה. לטענת המבקשת, בזמן אמת מנצורה וקסאס יצרו "גרסה כסיו" לפיה קסאס הוא האחראי על אספקת העובדים, והכל כדי להסתיר את מעשיהם. בהקשר זה מפנה המבקשת להודעות מוטי בן טוב, ומתן שמואלי מהן עולה שמנצורה הוא שאמר להם שהעובדים הובאו על ידי קסאס, ואף הנחה לומר זאת לראיסים (הודעת מוטי בן טוב מיום 18.5.2022 ש' 18-20; 252-274; הודעת מתן שמואלי הודעה מיום 15.5.2022 ש' 15-21, 246-250, 311-325; הודעה מיום 19.5.2022 ש' 167-172, ש' 245-261; הודעת אסף סלע הודעה מיום 11.5.2022 ש' 46, 101-102).

אכן, הנתון לפיו מנצורה אמר לעובדים שהפועלים מובאים על ידי קסאס, יכול ללמד על רצונו שכך יוצגו הדברים, אך כשלעצמו אינו מלמד שמדובר במצג כוזב. מכל מקום, מובן שמקום בו אמרת העדים אינה מבוססת על ידיעה אישית, אין בה כדי להועיל לצורך הסקת המסקנות.

ו. משיחות שנקלטו בהאזנת סתר נראה שיש בסיס לטענה שקסאס נושא, מבחינה כלכלית, בתשלום לפועלים, הגם שהתשלום בפועל מבוצע על ידי מנצורה. כך בשיחה מיום 15.12.2021 שואל מנצורה את קסאס אם הוא יכול "לבנות על זה היום לפועלים" (שיחה 325 מדקה 1:05); בשיחה מיום 15.12.2021 מביע קסאס בפני מנצורה את כעסו על תארה, ובין היתר על כך שהוא "נתן לי לשלם לפועלים ממני" (שיחה 355 עמדה 488 מדקה 6:28); באותה שיחה אומר קסאס למנצורה שאין לו "זימרים" והכל מפחיד אותו ומוסיף ואומר שצריך לשלם לפועלים עבור עבודה (מדקה 8:40). בשיחה מיום 16.12.2021 אגב שיחה על תשלומים והפקדת שיקים מנצורה אומר "ששלם לפועלים רק" וקסאס משיב "אינשאללה" (שיחה 421 עמדה 488).

יודגש, כי גם המבקשת טוענת שמהשיחות עולה שהתשלום מבוצע על ידי מנצורה בכספים שמועברים לו על ידי קסאס (ר' טיעוני המבקשת בסעיף 11(יד) לטיעוניה).

45. מכלול הראיות לכאורה הנסיבתיות שנפרש לעיל מבסס בשלב זה של ההליך ובזהירות המתבקשת, את המסקנה לפיה הביצוע בפועל של אספקת עובדים, גיוסם, העסקתם, קביעת שכרם, דאגה לאישוריהם, וביצוע התשלום, נעשה על ידי עובדיה של י.מ. אבן ושיש ללא מעורבות של קסאס. הגם שיש ראיות לכאורה ל"מופעים" של קסאס בהתנהלות מול הפועלים הרי שאלו חריגים, נדירים ורחוקים בזמן.

46. עם זאת, אני סבורה שקיימת חולשה בעוצמתן של הראיות הנסיבתיות נוכח הראיות עליהן עמדתי לעיל, המלמדות על מעורבותו מסוימת, שהיקפה ומשמעויותיה אינן ברורות, של קסאס בתשלום לפועלים ואחריותו הכלכלית לשאת בכך. אולם, לדעתי, אין בחולשה זו כדי לכרסם באופן ממשי בראיות לכאורה וזאת מכמה טעמים:

ראשית, נראה כי השלכת הראיות הנוגעות לאחריותו הכלכלית של קסאס, היא בעיקר על היקפן של החשבוניות הכוזבות ולא עצם הוצאתן. כזכור, גם יצחק אדרי הבהיר שהיקף של 200 מיליון ש"ח כתשלום לקסאס אינו הגיוני.

ללמדנו, שגם אם נעשו עם קסאס עסקאות לעניין הבאת עובדים, הרי שהן אינן מצדיקות את מלוא היקף החשבונות.

שנית, כאמור לעיל, וכעולה מהראיות שנדונו בפרק העוסק בטענת השותפות בין קסאס למנצורה, השניים יצרו ערבוב של ממש בכל הנוגע לכספים המגיעים לקסאס או ממנו ומעורבותו בפעילות. המשיבים, שיצרו את הערבוב, הם גם המחזיקים במידע בדבר היקף העסקאות שנעשה מול קסאס, ככל שנעשו, אך בחרו לשתוק בחקירתם. בנסיבות אלה, וכמוסבר לעיל שתיקתם מחזקת את ראיות המבקשת.

שלישית, המסקנה לפיה לפחות חלק ניכר מהיקף החשבונות לא הוצא כנגד עסקאות אמיתיות מתחזקת משיחות מהן עולה שפעילותם המשותפת של המשיבים בהוצאת "זימרים", היא פעילות משמעותית, ורווחית עבורם. כך למשל בשיחה מיום 22.12.2021 בין קסאס לנאשם 4 אומר קסאס שיוסי [מנצורה] צריך להגיד "תודה רבה" כי "יש לו זימר על זימר על זימר". (שיחה 950 עמדה 488); בשיחה מיום 22.12.2021 בין קסאס לנאשם 4 מתרעם קסאס על מקסים ביתן שחושב שאצלו לא צריך לשלם על "זימר" (שיחה 1018 מדקה 8:30); בשיחה מיום 27.12.2021 בין קסאס לנאשם 4 אומר קסאס שמה שמקבלים ב"זימרים" זה כסף חי שלא צריך לעבוד בגינו (שיחה 1283 עמדה 488 מדקה 8:30) ור' גם פירוט השיחות הנזכר בפרק הדן בסוגיית השותפות. רווחיות מהוצאת חשבונות, אינה מתיישבת עם הוצאת בגין עסקאות אמיתיות.

רביעית, גם הראיות ביחס לאישומים השני והשלישי, מחזקות את הראיות לכאורה באישום זה. כזכור, הטענה בכתב האישום היא שהחשבונות ממרכז האבן חלילה הן כיסוי חשבונאי כוזב שתכליתו כפולה: תשלומי מזומן לפועלים (בהם דנתי לעיל) וחשבונות כוזבות שניתנו לחברות אחרות (בהן אדון להלן). המשיבים מצדם טוענים, כטענה כללית, שהוציאו וניכו חשבונות רק בגין עסקאות אמיתיות. ממילא ראיות לכאורה להוכחת הוצאת חשבונות כוזבות לחברות אחרות וכיסוי באמצעות חשבונות כוזבות של מרכז האבן חלילה, מחלישות את הטענה הכללית של המשיבים.

נתתי דעתי לטענת באי כוח קסאס בהקשר זה לפיה אין להסיק לענייננו מהראיות לעניין האישום השני שכן שם מדובר בשאלה הנוגעת להיקפי הפעילות ולא לעצם קיומה. טענות אלה ראיות להתברר במסגרת ההליך העיקרי, אך בשלב זה, ומבלי לקבוע מסמרות, אציין כי אינני שותפה לאופן בו תיארו באי כוח קסאס את הנטען באישום השני, והכל כפי שיבואר להלן.

47. המסקנה העולה מהדברים, היא כי מכלול הראיות הנסיבותיות מבסס מסקנה במידה המספיקה בשלב זה לקיומו של סיכוי סביר להרשעה בפרק השני של האישום הראשון. זאת, בצד חולשה בעוצמתן של הראיות, שעיקר משמעותה הוא ביחס להיקף החשבונות הכוזבות.

דין והכרעה בפרק השלישי באישום הראשון

48. עניינו של פרק זה בחשבונות כוזבות שהוצאו, לפי הטענה, על ידי מרכז האבן חלילה לרויאל גרניט במסגרת עסקה נטענת מול נאשמת 13. עניין זה ידון בהרחבה במסגרת הדיון להלן בחלק הראשון של האישום השני, ומסקנותיי, גם ביחס לאישום דנא, תובאנה שם.

אישום שני

הטענות בכתב האישום

49. האישום השני מתמקד בארבעה מקרים בהם הוציאו י.מ. אבן ושיש ורויאל גרניט חשבוניות כוזבות שכנגדן לא סופקה עבודה ולא ניתן שירות או טובין, לחברות שונות. החשבוניות הכוזבות נוכו בספרי החברות להן ניתנו. במקביל ניתן כיסוי החשבוני ל.י.מ. אבן ושיש באמצעות חשבוניות כוזבות שהוצאו לה על ידי מרכז האבן חלילה ועל ידי נאשמת 12. בגין חשבוניות אלה לא סופקה עבודה ולא ניתן שירות או טובין.

50. הפרק הראשון באישום השני עניינו חברת צמרות מלון אוויה 2014 בע"מ (להלן: **צמרות**), שבשליטת נאשם 5, אלה עזרא (להלן: **אלה עזרא**), אשר החזיקה במלון אוויה ביהוד (להלן: **מלון אוויה**). לחברה זו הוציאה רויאל גרניט חשבוניות כוזבות בסך של כ-6.7 מיליון ש"ח שנוכו בספריה של צמרות. הכיסוי החשבוני בדמות חשבוניות כוזבות לרויאל גרניט בסך של כ-6 מיליון ש"ח ניתן על ידי מרכז האבן חלילה.

עניינו של הפרק השני באישום השני הוא תאגיד כוח אדם, בוני הארץ י.ק. בע"מ שבשליטת נאשם 6, יורם קצב (להלן: **בוני הארץ**). י. מ אבן ושיש הוציאה לבוני ארץ חשבוניות כוזבות בהיקף של כ-8.4 מיליון ש"ח, שנוכו בספריה של בוני ארץ. הכיסוי החשבוני בדמות חשבוניות כוזבות לחברת י.מ. בסך של כ-7.5 מיליון ש"ח ניתן על ידי מרכז האבן חלילה.

בפרק השלישי מפורט עניינה של חוות גרין פילדס בע"מ, המפעילה מרכז רכיבה טיפולית ופנסיון לסוסים (להלן: **החוה**). יוער, כי בפרק זה אין טענה לכזב בהסכם שבין חברת י.מ. אבן ושיש לבין החווה אלא שהוא כלל עבודות בסכום נמוך מסכום החשבוניות וכי העבודות שפורטו בו אינן תואמות את אלה שבוצעו. מכל מקום, י.מ. אבן ושיש הוציאה חשבוניות מס כוזבות לחווה בסכום כולל של כ-17.6 מיליון ש"ח, שנוכו בספריה של החווה על אף שלא תאמו את העבודות שבוצעו בחווה. לכיסוי החשבוניות הכוזבות הוצאו חשבוניות מס כוזבות ממרכז האבן חלילה בסך של כ-20 מיליון ש"ח.

עניינו של הפרק הרביעי הוא חברת מור-אב בע"מ (להלן: **מור-אב**) שבבעלות אביתר חכמון. חברת י.מ. הוציאה לחברת מור-אב חשבוניות כוזבות בסך של כ-2 מיליון ש"ח שנוכו בספרי הנהלת החשבונות של מור-אב. הכיסוי החשבוני ניתן בדמות חשבוניות כוזבות שהוציאה נאשמת 12, חברת אורין אוזן בניה ויזמות בע"מ, לחברת י.מ. אבן ושיש ומפורט בהרחבה באישום השלישי.

דין והכרעה

בפתח הדברים אציין, כי באי כוח מנצורה העלו טענה כללית ביחס לאישום זה שעיקרה בכך שהעובדות הנטענות בו אינן מתיישבות עם תבניות מוכרות של פעילות בחשבוניות כוזבות. עוד נטען כי בהעדר מניע כלכלי ובהעדר טענות לעבירות לפי פקודת מס הכנסה, קיים חוסר ההיגיון כלכלי בפעילות הנטענת. מדובר בטענות נכבדות, שמקומן בפני המותב הדין בתיק העיקרי, שבפניו תיפרס מלוא התמונה הראייתית, ותשמענה מכלול הטענות שתאפשרנה דיון והכרעה בהן. עמדתי בפתחם של דברים על גדרו של הליך המעצר עד תום ההליכים, גדר סמכויות בית המשפט הדין בבקשה והזהירות המתבקשת הנגזרת מהם. הנובע מהדברים הוא שטענות כלליות מסוג זה הנתען כאן, מקומן בהליך העיקרי ולא בהליך המעצר.

באי כוחו של קסאס חלקו, כאמור לעיל, על ייחוס אחריות לקסאס כמנהל פעיל בי.מ. אבן ושיש, ולא הוסיפו התייחסות קונקרטית לנטען באישומים השני והשלישי, מעבר לטענה כללית לפיה לו היו אישומים אלה מוגשים כשלעצמם, לא הייתה מתבקשת בקשה למעצר עד לתום ההליכים.

כהערה כללית אוסיף, כי ככל שהועלו טענות ביחס לאישומים השני, כמו גם לאישומים השלישי והפרק השני באישום הרביעי, היו אלה טענות הנוגעות לעצם קיומן של עסקאות או מתן שירות. משכך, אתיחס בניתוח להלן בעיקר לסוגיה זו.

דין והכרעה בפרק הראשון: חשבוניות כוזבות לצמרות

51. מהראיות שהוצגו בפני עולה שבאוקטובר 2021 הוציאה רויאל גרניט חשבוניות לצמרות במסגרתן פורטו עבודות שלכאורה בוצעו במלון ובכלל זה בניית קירות, ריצוף, אינסטלציה חדשה, חיזוקים, מיזוג אויר, הכנת צנרת חשמל, קונסטרוקציה ועוד (החשבוניות צרופות להודעת אלה עזרא מיום 15.5.2022). באותו החודש הוצאו חשבוניות על ידי מרכז האבן חלילה לרויאל גרניט עליהן נרשם כי הן הוצאו בגין "מלון אוויה" (מזכר שנערך על ידי איגור איבגימוב).

עוד עולה מהראיות, שבתקופה זו הייתה רויאל גרניט חברה כמעט לא פעילה (מזכר שחף שוורץ מיום 6.6.2022 והודעת מנצורה מיום 13.7.2021 בש' 41).

52. ביום 4.11.2021, פחות מחודש ממועד הוצאת החשבוניות, מכרה צמרות את המלון לרמי שבירו, שלדבריו רכש אותו על מנת לפעול לשינוי ייעוד הקרקע ומבלי שהתעניין במבנה (הודעת רמי שבירו מיום 18.5.2022 ש' 11-12, 27-28).

על מצבו של המלון ניתן ללמוד ממזכר שערכה החוקרת שני ברזאני ביום 16.5.2022 ממנו עולה כי מבנה המלון הכולל חמש קומות ישן, מוזנח והרוס ואינו מתיישב, לכאורה, עם ביצוע העבודות המפורטות בחשבוניות. העדר ביצוע העבודות בתקופה הרלוונטית מתיישב גם עם אמירותיו של מתן שמואלי לפיו לא מוכרת לו עבודה במלון אוויה (הודעה מיום 19.5.2022 ש' 238-241).

53. אלה עזרא, התבקש להסביר בחקירותיו את החשבוניות. הוא טען שבשנים קודמות בוצעו עבודות על ידי י.מ. אבן ושיש במלון. לטענתו התשלום לרויאל גרניט נושא כתב האישום נבע, מהסכם פשרה שערך מול מנצורה לאחר שמכר את המלון לרמי שבירו ולא היה צורך בהמשך העבודות. אלה עזרא טען שהפיצוי היה בגין עבודות שבוצעו בעבר ובגין חומרים שהוזמנו עבור עבודות שלא בוצעו (ר' למשל הודעת עזרא מיום 9.5.2022 בשורות 102-106, 370-393, 405-408; הודעה מיום 15.5.2022 ש' 99-94).

54. ההסכם אליו התייחס אלה עזרא בהודעתו הוגש אף הוא. מדובר בהסכם שנחתם, לכאורה, ביום 20.1.2021 בין צמרות לבין רויאל גרניט. בסעיף 4.5 להסכם נכללת התניה אליה הפנה עזרא ולפיה ככל שהמלון יימכר, יהיה הקבלן זכאי למלוא התמורה גם אם לא סיים את העבודות.

יוער, כי הסכמים קודמים שנחתמו בעניין המלון, נערכו בין צמרות לבין י.מ. אבן ושיש, ולא רויאל גרניט (למשל הסכם מיום 12.8.2018, 14.2.2019). עוד יצוין שמכרסות הספק של י.מ. אבן ושיש נלמד שעד מרץ 2021 שולמו לה סכומים נכבדים בגין עבודות במלון. לרויאל גרניט לעומת זאת, שולמו רק התשלומים נושא האישום (צרופות להודעת עזרא מיום 9.5.2022).

55. אני סבורה שדי בראיות לכאורה אליהן התייחסתי לעיל כדי לגבש את התשתית הנדרשת, בשלב לכאורי זה, לנטען בפרק זה. הטענה שרויאל גרניט ביצעה באוקטובר 2021 את העבודות המפורטות בחשבוניות, אינה מתיישבת

עם הראיות לכאורה, בין היתר, בהינתן היותה בלתי פעילה, מכירת המלון חודש לאחר מכן, מצבו המוזנח של המלון, כמו גם גרסת אלה עזרא. ההסכם שנחתם בין רויאל גרניט לבין צמרות הכולל את סעיף "הפשרה", אינו מכשיר הוצאת חשבוניות המפרטות ביצוע עבודות. לכך יש להוסיף, שתשלום הסכם מכח "פשרה" גם אינו מתיישב עם החשבוניות שהוצאו על ידי מרכז האבן חלילה לרויאל גרניט.

נתתי דעתי גם לטענת ב"כ מנצורה בדבר ביקורת מע"מ שאישרה את ההחזרים שביקש, אך עיון בהודעות אליהן הפנו באי כוח המשיבים מעלים כי מדובר בביקורת משנת 2018, שאינה נוגעת לענייננו.

56. כפי שצינתי לעיל, במסגרת הדיון באישום הראשון, מיוחסת לקסאס אחריות בגין החשבוניות הכוזבות שהוצאו על ידי מרכז האבן חלילה (ר' הפרק השלישי). משקבעתי שמתקיימות ראיות לכאורה לכך שלא התקיימה עסקה ולא סופק שירות על ידי רויאל גרניט לצמרות, ממילא יש ראיות לכאורה להוכחת הכזב שבחשבוניות שהוצאו על ידי מרכז האבן חלילה לרויאל גרניט.

57. עוד אציין, וגם זאת כאמירה כללית הנכונה גם לאישומים שידונו להלן, שנוכח קביעותי בדבר קיומן של ראיות לכאורה לשותפות המתקיימת בין המשיבים בכל הנוגע לפעילות בחשבוניות, הרי שמבלי לקבוע מסמרות ולצורך בחינת קיומן של ראיות לכאורה, ניתן לייחס לקסאס אחריות לחשבוניות שהוציאה י.מ. אבן ושיש מכוח דיני השותפות.

המסקנה העולה מהדברים, היא כי מכלול הראיות הנסיבותיות מבסס מסקנה במידה המספיקה בשלב זה לקיומו של סיכוי סביר להרשעה בפרק הראשון של האישום השני.

דין והכרעה בפרק השני: חשבוניות כוזבות בגין עבודות "פיקוח" לבוני הארץ

58. כראיות לכאורה לביסוס הנטען בכתב האישום הוגש מסמך שנחתם, לכאורה, ביום 2.1.2018 בין בוני הארץ לי.מ. אבן ושיש ולפיו תעניק י.מ. אבן ושיש שירותי פיקוח לבוני הארץ. אלה כוללים, בין היתר, שליטה ופיקוח על עובדי המזמין, מניעת בריחת עובדים, בדיקת נוכחות מדגמית, בדיקת מתחזים ועוד. במסגרת ההסכם נקבע שתמורת שירותי הפיקוח ישולם סך של 1,800,000 ש"ח בתוספת מע"מ, כל שנה.

59. הוגשו גם חשבוניות נושא האישום שהוציאה י.מ. אבן ושיש לבוני הארץ. על החשבוניות נכתב שהן הוצאו בגין עבודות "פיקוח עובדים", "פיקוח אתרי החברה" "ניהול עובדים" או "גמר חשבון" לשנים 2018-2021. הוגשו גם החשבוניות שהוצאו במקביל על ידי מרכז האבן חלילה לי.מ. אבן ושיש בהן נרשם: "בוני הארץ" ובחלקן הוסף שהן בגין "בוני הארץ פיקוח עובדים" או "ביצוע עבודות פיקוח", והכל בתאריכים ובסכומים קרובים לחשבוניות של י.מ. אבן ושיש (מזכר גיל שמאי, חוקר במחלקת חקירות מכס ומע"מ תל אביב מיום 19.5.2022).

60. כאמור, לטענת המבקשת י.מ. אבן ושיש לא ביצעה עבודות ולא נתנה שירות מכח המסמך, הנחזה להיות הסכם, וכי החשבוניות שהוצאו על ידה ועל ידי אבן חלילה הן כוזבות. לביסוס טענותיה הפנתה למספר ראיות:

הודעות ויטלי אודוביקוב, עובד בוני הארץ, אחד משני אחראים על טיפול בעובדים בשטח. לדבריו, הוא ביצע את הפיקוח בעצמו, לא ידוע לו על פיקוח על עובדים זרים המבוצע על ידי חברה אחרת, וגם אינו מוצא בכך היגיון (הודעות ויטלי אודוביקוב מיום 13.5.2022 ומיום 16.5.2022).

הודעות מוטי בן טוב ומתן שמואלי, שהבהירו שהם אינם מכירים עבודת פיקוח המבוצעת על ידי י.מ. אבן ושיש

(הודעת מוטי בן טוב מיום 18.5.2022 ש' 169-214; הודעת מוטי בן טוב מיום 26.5.2022 ש' 122; הודעת מתן שמואלי מיום 15.5.2022 ש' 120, 283-286).

61. הוגשה גם הודעת יורם קצב, נאשם 6, והבעלים של בוני הארץ (להלן: **יורם קצב**), שהתבקש להסביר את החשבוניות. אלא שהסבריו באשר למהות פעילות הפיקוח נדמים, בזהירות המתבקשת ולכאורה בלבד, מעורפלים בלשון המעטה. יורם קצב לא נתן תוכן ממשי לשירותי הפיקוח הנטענים וטען כי רק הוא, מנצורה ושרון, גיסו, שעובד בשטח יודעים במה מדובר (ר' הודעת קצב מיום 11.5.2022, הודעת קצב מיום 16.5.2022).

62. המשיבים מבקשים להתבסס על הודעתו של יורם קצב, אך כאמור בחינתה מעלה שהוא לא נתן הסברים למהות הפיקוח המבוצע, על אחת כמה וכמה בהינתן שהיקף העבודה לפי החשבוניות עמד על מעל 8 מיליון ש"ח. עוד התייחסו המשיבים להודעתו של גיסו של קצב, שרון פלור, שעובד בחברה ואמר שידוע לו שקיים פיקוח. אלא שעיון בהודעתו מעלה כי הוא אינו יודע דבר על הפיקוח ומהותו ואף העיד על עצמו כמי שמצוי "בתחתית העובדים בבוני הארץ ואין לי מושג בכלום לצערי" (הודעה מיום 15.5.2022 ש' 94).

63. אני סבורה כי הוצגו ראיות לכאורה, המספיקות בשלב זה כדי להביא למסקנה לפיה לא בוצעה עבודת פיקוח על ידי י.מ. אבן ושיש עבור בוני הארץ. הודעות עובדי החברות בצירוף העדר הסברים ממשיים מצד המעורבים, והמשיבים ששתקו בחקירתם מספיקים בשלב זה של ההליך המשפטי. מכלול הראיות הנסיבתיות מבסס מסקנה במידה מספקת בשלב זה לקיומו של סיכוי סביר להרשעה בפרק השני של האישום השני.

דין והכרעה בפרק השלישי: חשבוניות כוזבות בגין עבודות בחוות גרין פילדס

64. כאמור לעיל, לטענת המבקשת בפרק זה היקף העבודות המפורט בחשבוניות הוא גדול בהרבה מהעבודות שבוצעו בפועל.

65. לביסוס טענותיה ביחס לעבודות שבוצעו בפועל והפער בין לבין הסכומים המפורטים בחשבוניות, הפנתה המבקשת להודעת מתן שמואלי שלדבריו הוא שפיקח על העבודות שביצעה י.מ. אבן ושיש בחוה באמצעות שני קבלני משנה.

מתן שמואלי הבהיר כי היקפן של העבודות עמד על כ-4 מיליון ש"ח בתוספת רווח של 30%. משהוצגו בפניו החשבוניות שהוצאו על ידי י.מ. אבן ושיש לחווה, (שהן בסכום כולל של כ-30 מיליון ש"ח כולל מע"מ), הבהיר כי אינו מכיר את החשבוניות הללו ולא אישר את החשבונות האלה (הודעת שמואלי מיום 19.5.2022 ש' 96-121, 127-129, 136-149, 201-226).

66. דגש הושם על חשבוניות הנוגעות לביצוע עבודות ספא. זאת הואיל ובין החשבוניות שהוצאו על ידי י.מ. אבן ושיש לחווה, מצויות חשבוניות בהיקף של כ-2.6 מיליון ש"ח (לפני מע"מ) בגין עבודות ספא וזאת בין מרץ ליוני 2019. מתן שמואלי הבהיר כי אינו יודע על בניית ספא בחווה או עבודות שנעשו בהקשר זה (הודעת מתן שמואלי מיום 26.5.2022 ש' 112-114, 153-161). בהקשר זה יוער, כי גם הבעלים של החווה, גד גלאי, הבהיר כי אין בחווה ספא (הודעה מיום 23.5.2022 ש' 197-207). אמנם בהודעה מאוחרת יותר טען שהספא לא מוכן ויש רק עבודות ניקוז ויסודות לחשמל (הודעה מיום 24.5.2022 ש' 15). הברור, גם מהודעותיו, הוא שלא נבנה בחווה ספא.

67. מתן שמואלי ציין בנוסף שהוא אינו מכיר עבודה של מרכז האבן חלילה בחווה (הודעה מיום 26.5.2022 ש' 17).

168-191). זאת על אף שמרכז האבן חלילה הוציא לי.מ אבן ושיש חשבוניות בהיקף של כ-23 מיליון ש"ח (כלל מע"מ) (מזכר תמיר גרין מיום 24.5.2022).

68. יודגש, שמתן שמואלי הבהיר בהודעתו, שמינוי 2018 ועד למועד החקירה לא ידוע לו על עבודה מקבילה שנעשתה על ידי י.מ אבן ושיש בחווה, מעבר לזו שהוא תיאר. הוא שלל אפשרות שהיה מנהל עבודה מטעם י.מ אבן ושיש בחווה בזמן שהוא היה שם אך ללא ידיעתו, ואמר שכלל הידוע לו עבודות הביצוע של החברה עברו דרכו (הודעת מתן שמואלי מיום 17.5.2022 ש' 96-121, ש" 216-212).

69. המבקשת הפנתה גם לכך שגד גלאי לא הכיר את החשבוניות של י.מ אבן ושיש, לא ידע להתייחס למספרים וגם לא ידע לתת פרטים ביחס לעבודות במקום. יוער, כי ככלל גד גלאי טען בחקירותיו כי הוא אינו יודע פרטים בנוגע לחשבוניות, היקף העבודות שבוצעו וכדומה והרבה להפנות לנאשם 7, ניסים פינס (להלן: **ניסים פינס**), ובת זוגו, הדומיננטיים בניהול החווה (למשל הודעת גד גלאי מיום 17.5.2022 בעמוד 6 וכן הודעתו מיום 23.5.22 ש' 222-223).

70. באי כוחו של מנצורה טענו כי בוצעו בחווה עבודות בהיקף נרחב התואם את החשבוניות וביקש להתבסס לעניין זה על הודעותיהם של גד גלאי וניסים פינס.

71. יצוין, כי לאחר שבחנתי את הראיות לכאורה שהוגשו לי אני סבורה כי קיים חוסר בהירות ביחס לנסיבותיו של פרק זה בכתב האישום, המייצר חולשה מסוימת בעוצמת ראיות המבקשת. כך למשל, ההסכם אליו מתייחסת המאשימה בין י.מ אבן ושיש לבין החווה הוא מאוקטובר 2018, אבל הצעות המחיר של מתן שמואלי הן מתחילת 2019 והן אינן תואמות את האמור בהסכם. בנוסף, מהודעת גד גלאי עולה שבאביב 2019 קנה קסאס את החוב שלו מול חברת י.מ. אבן ושיש. חוב שלא בואר כיצד נוצר מהעבודות שבוצעו בפיקוחו של שמואלי, ככל שאלה העבודות היחידות שבוצעו. לכך יש להוסיף שניסים פינס שלל את דברי של שמואלי והפנה את החוקרים לברר את הדברים עם מנצורה.

72. על אף האמור אני סבורה, שלצורך הכרעה בשאלת קיומן של ראיות לכאורה, הודעותיו של מתן שמואלי בצירוף הנתונים הקונקרטיים ביחס לספא, מספקים תשתית מספקת של ראיות נסיבתיות לכך שהיקף העבודה שסופק על ידי חברת י.מ אבן ושיש הוא זה שתואר על ידי שמואלי, ולא סופקה עבודה בהיקף המפורט בחשבוניות. מכוח תשתית זו מועבר הנטל לכתיפיהם של מנצורה וקסאס ליתן הסברים שישללו את המסקנה המפלילה. כפי שציינתי לעיל, שתיקתם בחקירה מחזקת את הראיות לכאורה ומביאה למסקנה כי גם בפרק זה הובאו בפני ראיות לכאורה המספיקות בשלב זה של ההליך המשפטי קיומו של סיכוי סביר להרשעה הגם שיש בהם חולשה מסוימת (השוו: בש"פ 3361/17 **מדינת ישראל נ' שמואל ליזרוביץ'** (22.6.2017) וראו גם בש"פ 313/21 **כהן נ' מדינת ישראל** פסקה 17 (28.1.2021); בש"פ 1748/11 **יחזקאת נ' מדינת ישראל**, פסקה 6 (10.3.2011)).

פרק רביעי: חשבוניות כוזבות לחברת מור-אב

73. כאמור, המבקשת טוענת שחשבוניות שהוציאה י.מ אבן ושיש לחברת מור אב ניתנו על יסוד הסכמים כוזבים.

74. המבקשת הגישה שני הסכמים שנחתמו, לכאורה, ביום 1.1.2022, בין חברת מור-אב לבין י.מ. אבן ושיש. בשניהם התקשרה מור אב עם י.מ. אבן ושיש לביצוע אספקת והתקנת אבן ועבודות ביסוס שלד וגמרים בשני פרויקטים של החברה. כאמור, טענת המבקשת היא שמדובר בהסכמים כוזבים.

החשבוניות נושא פרק זה של האישום הוגשו אף הן, ועיון בהן מעלה העדר פירוט ביחס למהות השירות שניתן (הודעתו אביתר חכמון מיום 19.5.2022).

75. לביסוס טענת הכזב בהסכמים הפנתה המבקשת להודעת אביתר חכמון, שותף בחברה מור-אב. חכמון סיפר שבדצמבר 2021 פנה אליו מנצורה, אותו לא הכיר, ואמר לו שהוא קבלן גדול המעסיק ומרכז עבודה של פועלים ומקבל בגינה כסף עבור הפועלים. הוא הציע לחכמון תנאי פריסה טובים יותר של תשלומים מאלה שהיו לו מהקבלן שביצע את העבודות בפועל. יודגש, לאורך כל התקופה, לפני פנייתו של מנצורה ולאחר מכן, בוצעה העבודה על ידי קבלן שאינו י.מ. אבן ושיש (הודעה מיום 19.5.2022 ש' 240-285).

76. עוד הפנתה המבקשת להודעת אלירן חבקוק, מהנדס בנין בחברת מור-אב, המנהל את אחד הפרויקטים שבגינה הוצאו חשבוניות על ידי חברת י.מ. אבן ושיש. הוא מסר שלאורך כל התקופה עבד באתר קבלן (שאינו י.מ. אבן ושיש) וכי הוא אינו מכיר את חברת י.מ. אבן ושיש שלא ביצעה עבודה או שירות לאתר. עוד הוסיף שגם חברת אורן אוזון (שהוציאה חשבוניות לי.מ. אבן ושיש בגין הפרויקט) לא ביצעה עבודה ולא נתנה שירות באתר (הודעה מיום 19.5.2022).

77. לראיות לכאורה אלה מצטרפים דברים של מתן שמואלי לפיהם הוא אינו מכיר את הפרויקטים האמורים (הודעה מיום 31.5.2022 ש' 17-18), והודעת מוטי בן טוב שאמר שאינו מכיר פעילות של י.מ. אבן ושיש שעניינה הקמת שלד (הודעה מיום 26.5.2022 ש' 94-95).

78. הראיות שפורטו לעיל מבססות, וודאי ברמה הנדרשת בשלב המעצר עד תום ההליכים, את המסקנה לפיה מדובר בהסכמים כוזבים וכי נגד החשבוניות שהוצאו לא בוצעה עסקה ולא ניתן שירות. הודעתו של חכמון היא ברורה ונתמכת בהודעות נוספות המלמדות על הכזב שבהסכמים. לכך מצטרפת שתיקתם של המשיבים, עליה עמדתי לעיל. המסקנה העולה מהדברים, היא כי מכלול הראיות הנסיבתיות מבסס מסקנה במידה המספיקה בשלב זה לקיומו של סיכוי סביר להרשעה בפרק הרביעי של האישום השני.

אישום שלישי

הטענות בכתב האישום

79. האישום השלישי, מתרכז בפעילות המשיבים מול נאשם 4, לירון אוזון (להלן: **לירון אוזון**), והחברה שבשליטתו ובניהולו, נאשמת 12, אורין אוזון בנייה ויזמות (להלן: **אורין אוזון**). על פי הנטען בפרק הראשון, אורין אוזון סיפקה פועלים זרים לאתרי בניה ונהגה לשלם להם במזומן. בין השנים 2018-2021 הוציא חברת י.מ. אבן ושיש לאורין אוזון חשבוניות כוזבות בסך של כ-20 מיליון ש"ח שכנגדן לא בוצעה עסקה ולא סופק שירות, ואלה נוכו בספרי אורין אוזון.

80. הפרק השני, הוא המשכו של האישום הנוגע לחברת מור-אב. נטען כי על מנת לספק כיסוי חשבוני לחשבוניות הכוזבות ש.מ. שיש ואבן הוציאה למור-אב, הוציאה אורין אוזון חשבוניות כוזבות בסך של כ-3.4 מיליון ש"ח, שכנגדן לא בוצעה עסקה או ניתן שירות וכי מנצורה ניכה את החשבוניות הכוזבות בספרי חברת י.מ. אבן ושיש.

81. הפרק השלישי באישום השלישי מיוחס לקסאס. על פי הנטען בו, חברת אורין אוזון סיפקה עובדים זרים לחברה בשם ארזי הנגב. קסאס הוציא חשבוניות כוזבות לאורין אוזון בסך של כ-3.2 מיליון ש"ח למרות שמרכז האבן חלילה לא סיפק עבודה ולא נתן שירות לאורין אוזון.

דין והכרעה בפרק ראשון: חשבוניות כוזבות לחברת אורין און

82. המבקשת טוענת כי לא התקיימה פעילות עסקית במסגרתה נתנה י.מ. אבן ושיש שירות או סיפקה עבודה לאורין און ומכאן הכזב בחשבוניות. להוכחת טענותיה הפנתה להודעות מוטי בן טוב שהבהיר שלחברת י.מ. אבן ושיש לא הייתה מערכת עסקית עם לירון און. הוא הסביר שקשר כזה אינו הגיוני שכן לירון און יכול היה לספק רק כוח אדם של עובדים סינים לצורך הקמת שלד בניין, ואילו חברת י.מ. אבן ושיש לא עסקה בהקמת שלד (הודעת מוטי בן טוב מיום 26.5.2022 ש' 72-74, 91-92, 115).

83. עוד הפנתה המבקשת לדבריה של סיגלית אלוני שעובדת ב.מ. אבן ושיש בתפקיד גביה וניהול משרד (להלן: **סיגלית אלוני**), ותיארה את ההתנהלות מול אורין און. לדבריה, מדובר היה בהתנהלות חריגה שהתמצתה בכך שהיא קיבלה חשבוניות מבנו של מנצורה (שלום מנצורה), ושלחה אותן מבלי שהיה לה קשר עם הלקוח (הודעה מיום 22.5.2022 ש' 116-129). סיגלית אלוני גם לא הכירה את הפרויקטים הנזכרים בעשרות החשבוניות שהוציאה י.מ. אבן ושיש לחברת אורין און (ש' 148-155).

84. לראיות אלה מצטרפות החשבוניות שהוצאו על ידי י.מ. אבן ושיש ולחברת אורין און. מדובר בעשרות חשבוניות, חלקן הגדול נעדרות פירוט למעט שם הפרויקט ובמיעוטן פירוט כגון "עבודות שלד", "גמרים", "מחיצות פנים", "עבודות טייח". לעניין זה ראוי לציין שמוטי בן טוב הבהיר שבמועדים הרלוונטיים י.מ. אבן ושיש לא ביצעה עבודות מסוג זה (החשבוניות צורפו להודעת סמדר בן עמי; הודעת מוטי בן טוב מיום 26.5.2022 ש' 208-212).

85. בכל הנוגע לצורך של חברת אורין און בכיסוי חשבונאי לתשלומים ששילמה במזומן לפועלים, הוצגה הודעתה של אוקססה לולו אציל, מתורגמנית שתיווכה בין פועלים ממוצא סינים ללירון, ומסרה כי התשלום להם נעשה במזומן (הודעה מיום 10.5.2022).

86. באי כוחו של מנצורה טענו שמהודעת מוטי בן טוב לא נלמד העדר קשר עסקי עם אורין און וכי הוא אף העיד על מקצועיותו של לירון און. כאמור לעיל, אני סבורה שלא אלה הדברים העולים מהודעתו של בן טוב. עוד ביקשו ב"כ מנצורה להתבסס על טענתו של לירון און, לפיה י.מ. אבן ושיש ביצעה עבורו עבודות שלד וגמרים. אלא שאמירתו בהקשר זה היא לקונית ואף סותרת את דברי העדים שתוארו לעיל.

87. אני סבורה שמכלול הראיות מלמד, במידה הנדרשת בשלב זה ולצורך הדיון בקיומן של ראיות לכאורה, כי לא התקיים קשר עסקי בין אורין און לבין י.מ. אבן ושיש ועל כן נגד החשבוניות שהוצאו על ידי י.מ. אבן ושיש לא התבצעה עסקה ולא ניתן שירות. המסקנה העולה מהראיות, היא כי מכלול הראיות הנסיבתיות מבסס מסקנה במידה המספיקה בשלב זה לקיומו של סיכוי סביר להרשעה בפרק הראשון של האישום השלישי.

דין והכרעה בפרק השני: ניכוי חשבוניות שהוציאה אורין און

88. השאלה העולה בפרק זה היא, אם אורין און סיפקה לי.מ. אבן ושיש את השירות המפורט בחשבוניות שהוציאה שהן נושא פרק זה.

89. כראיה לכאורה לטענותיה, הפנתה המבקשת לכך שמוטי בן טוב, שהחשבוניות הוצגו לו, ולכך שזיהה חלק מהשמות המפורטים בחשבוניות כלקוחות שהוא טיפל בעניינם והבהיר "בכל הפרויקטים האלה אורין און לא עבדה". (הודעת מוטי בן טוב מיום 26.5.2022 ש' 230-238).

90. בנוסף, עיון בחשבוניות מעלה שבחלקן פורטו עבודות שנעשו, כביכול, עבור חברות כגון מור אב הנדסה ובוני ארץ. כאמור לעיל, מצאתי כי מתקיימות ראיות לכאורה לכך שי.מ לא ביצעה עבודה ולא נתנה שירות לחברות אלה. אם י.מ לא בצעה עבודה עבורן, ממילא עולה שאורין און לא סיפקה לה עבודה או שירות.

91. המבקשת הפנתה לנסיבה נוספת המצטרפת לנסיבות האמורות ולפיה כל החשבוניות הוצאו ביום 31.3.2022, שהוא החודש שבו נסגר העוסק המורשה על שם קסאס (באשר למועד סגירת העוסק המורשה ר' מזכר רן רמז מיום 24.5.2022). המבקשת רואה בנתון זה הסבר לצורך מצידה של י.מ. אבן ושיש בחשבוניות כיסוי, מקום בו לא ניתן להוציא כאלה ממרכז האבן חלילה.

92. הראיות לכאורה שפורטו לעיל, בהצטרפן לאלו שפורטו במסגרת החלק הראשון של אישום זה בדבר העדר קשר עסקי בין אורין און לי.מ אבן ושיש, בצירוף קביעותי באישום השני ביחס לבוני הארץ ומור אב, מגבשות מסכת ראיות לכאורה נסיבתיות שהמסקנה העולה מהן היא שאורין און לא סיפקה שירות ולא ביצעה עבודה עבור י.מ אבן ושיש. המסקנה העולה מהראיות, היא כי מכלול הראיות הנסיבתיות מבסס מסקנה במידה המספיקה בשלב זה לקיומו של סיכוי סביר להרשעה בפרק השני של האישום השלישי.

דיון והכרעה בפרק השלישי: חשבוניות כוזבות שהוציא קסאס לחברת אורין און

93. במרכז פרק זה עומדת השאלה אם מרכז האבן חלילה סיפק עבודה או נתן שירות לאורין און כמפורט בחשבוניות שהוציא מרכז האבן חלילה בחודשים נובמבר-דצמבר 2021. מהפירוט על החשבוניות עולה שהן הוצאו, לכאורה, בגין עבודה ב"מתחם הסופרים" בבני ברק (החשבוניות צורפו להודעת סמדר בן עמי מיום 11.5.2022 ש' 948-963).

94. מהראיות לכאורה עולה שב"מתחם הסופרים" פעלה חברת ארזי הנגב. עודד שריקי, מנכ"ל החברה, מסר שלירן און עבד אתו בשנת 2021 באותו פרויקט (הודעה מיום 17.5.2022 ש' 42-24). לדבריו באותה תקופה בוני הארץ סיפקו עובדים ללירן און (357-358). אורן אהרון, עובד ארזי הנגב ומי שניהל את הפרויקט באתר "מתחם הסופרים" בבני ברק, מסר שלירן און הביא לפרויקט פועלים ממוצא סיני במשך כארבעה חודשים שאז הופסקה עמו העבודה (הודעה מיום 11.5.2022 ש' 45-41).

95. כפי שכבר הוזכר לעיל, מהודעת מוטי בן טוב, כמו גם ממכלול הראיות שפורטו במסגרת הדיון באישום הראשון, עולה שככל שקסאס קשור להבאת פועלים, הרי שמדובר בפועלים ממוצא ערבי (ר' למשל הודעת בן טוב מיום 18.5.2022 ש' 256-257).

96. נוכח האמור לעיל, אני סבורה כי הראיות שהוצגו לעיל, מספיקות בשלב זה כדי להביא למסקנה לפיה בין קסאס לאורין און לא התבצעה עסקה ולא סופק שירות של אספקת עובדים לפרויקט במתחם הסופרים. המסקנה העולה מהראיות, היא כי מכלול הראיות הנסיבתיות מבסס מסקנה במידה המספיקה בשלב זה לקיומו של סיכוי סביר להרשעה בפרק השלישי של האישום השלישי.

אישום רביעי

הטענות בכתב האישום

97. האישום הרביעי נוגע לפרויקט בניה בקרית מלאכי של מספר עמותות המייצגות רוכשים בקבוצות רכישה (להלן: **העמותות**).

98. חלקו הראשון מיוחס לקסאס בלבד. על פי הנטען, בין העמותות לבין חברת ח.י.י.מ. ביתן בע"מ (להלן: **חברת ביתן**) שבבעלות מקסים ביתן נחתם הסכם להשלמת בניה של עשרות יחידות דיור שבמרביתן כבר הושלמו עבודות שלד ובחלקן היו כבר בשלבי גמר, וזאת לאחר שקבלנים קודמים עזבו את האתר. בחלוף המועד בו התחייבה חברת ביתן למסור את הדירות, הופיעו קסאס ומנצורה בישיבות העבודה והודיעו כי הם יסייעו לחברת ביתן ודרשו תשלום בסך 1.3 מיליון ש"ח.

סביב דרישה זו התקיימו מספר פגישות בהן חזר קסאס על דרישת התשלום, ואף נחתם הסכם נוסף במסגרתו הוסכם שקסאס ומנצורה יסייעו לחברת ביתן בקידום העבודות באתר, וכי ככל שהדירות תימסרנה עד סוף מאי 2021 ישולם סכום של 1.3 מיליון ש"ח לקסאס. הסכם זה לא קויים, ולמרות זאת ולמרות שמאותו מועד, בהסכמת המשיבים, פעלו נציגי העמותות באופן עצמאי להמשך הבניה, חזר קסאס על דרישתו לתשלום. בפגישה שהתקיימה באוקטובר 2021 עם רוכשי הדירות ועו"ד מאיר הגר שייצג אותם (להלן: **עו"ד הגר**) אמר קסאס דברים שהתפרשו על ידי אנשי העמותה כאיום. אנשי העמותה שחששו מקסאס קיבלו את דבריו כאיום של ממש לרכושם ולאור מצוקתם הסכימו לשלם לקסאס את הסכום, אחרי מסירת הדירות. בפועל, במועד הגשת כתב האישום הדירות טרם נמסרו והסכום טרם שולם.

99. החלק השני באישום הרביעי מיוחס לשני המשיבים. על פי הנטען בו בין החודשים אפריל 2020 עד נובמבר 2021 הוציאה י.מ. אבן ושיש לחברת ביתן חשבוניות בסך של כ-21 מיליון ש"ח לכאורה בגין עבודה שנעשה בקרית מלאכי. גם קסאס הוציא חשבוניות לחברת ביתן בסכום של כמיליון ש"ח לכאורה בגין עבודה באתר. זאת למרות שלא נעשתה עבודה על ידי מנצורה וקסאס. החשבוניות נוכו בספרי חברת ביתן.

בנוסף, על מנת לתת כיסוי חשבונאי לחשבוניות הכוזבות שהוצאו על ידי י.מ. שיש ואבן, הוציא מרכז האבן חלילה חשבוניות לי.מ. שיש ואבן בסך של כ-12.3 מיליון ש"ח.

דין והכרעה בפרק הראשון: טענות לסחיטה באיומים ועושה מצדו של קסאס

100. המבקשת טוענת לאיום קונקרטי מצדו של קסאס בשלהי 2021 במהלך פגישה עם חברי קבוצת הרכישה (להלן: **רוכשי הדירות** או **הרוכשים**), וכן לאיום הנזכר בהודעת אחד הרוכשים, מר חיים גבריאלי לדיוב (עמוד 17 לפרוטוקול ש' 32-34). עוד נטען שדבריו של קסאס בפגישות ומסרים שהועברו לרוכשים יצרו בליבם חשש מקסאס. מנגד, באי כוחו של קסאס טוענים שלא היה איום מצדו של קסאס, אשר השקיע כספים בקידום הפרויקט וניהל עם הרוכשים שיח לגיטימי.

101. להבנת התמונה יצוין, שעסקינן בפרויקט בניה של מספר עמותות שנתקל בקשיים נוכח הסתבכות כלכלית של הקבלן וקשיים במציאת קבלן חלופי בשל איומים שקיבלו קבלנים פוטנציאליים (הודעת בועז שרון, אחד מרוכשי הדירות מיום 11.5.2022 ש' 1-55; הודעת עו"ד הגר מיום 9.5.2022 ש' 12 ומיום 26.5.2022 ש' 189, 198-199). למען הסר ספק יובהר, כי אין טענה שאיומים שהתקבלו, ככל שהתקבלו, קשורים לקסאס. מוסכם על הצדדים שבשנת 2018 נחתם הסכם עם חברת ביתן שהחלה לעבוד בפרויקט. עוד מוסכם, שקסאס ומנצורה נכנסו לתמונה באוגוסט 2020 כמי שסייעו לחברת ביתן בהשלמת הפרויקט.

103. בכל הנוגע לטענת הסחיטה באיומים טוענת המבקשת לשני איומים קונקרטיים.

104. הפגישה הוקלטה בחלקה על ידי אחד מרוכשי הדירות ומטבע הדברים ההקלטה היא ראיה מרכזית, לצורך בחינת קיומו של איום. ההקלטה מתחילה ממה שנשמע מעין עימות שמתחיל לאחר שקסאס אמר לאחת הרוכשות שהוא שילם את המשכורות והוציא כספים ואחד הרוכשים משיב לכך ואומר שהם "מוציאים פנקס צ'קים ונותנים לכל המסכנים פה כסף, אולי אתם צריכים עזרה?". קסאס רוצה לסיים את הפגישה אך הרוכשים מבקשים להמשיך אותה, ועו"ד הגר מסביר את תרומתם של קסאס ומנצורה לסיום הפרויקט ובהמשך מתועדים הדברים הבאים (חלק מההדגשות מופיעות גם בתמליל שהוגש):

ובהמשך:

דייר: fair enough

23 תימנ

ואמרתי לו אין לצאת החוצה. מה שצריך תשלמו לאתר, אבל אני אומר לך, מה שנשאר תעביר לי, זהו... הפסדתי מה שהפסדתי..

דייר: ועם מה שנשאר אפשר לחכות שנקבל את המפתחות?

קסאס: בטח."

בהמשך קסאס אומר לרוכשים שהוא הציל אותם ומצפה שלא יגרמו לו להפסדים שאז מתפתח שיח קולני מול רוכשי הדירות שמעלים טענות נגד קסאס, ונאמרים הדברים הבאים:

"קסאס: עכשיו אתה, אתה רואה אותו, הוא לא מבין מה אני מדבר מחר בבוקר אני סוגר את האתר תשמע טוב, לעבריינים יש קבוצה בבית משפט, תוך דקה, אני לא יוצא מפה בלי הכסף שלי. אני רוצה לתת לך את המפתח ומה שנשאר בקופה אחרי שאני משלם לך הכל מה שנשאר זה נשאר"

105. יתר ההתבטאויות המופיעות בסעיף 133 לכתב האישום ככאלה שנשמעו בפגישה, אינן מתועדות בהקלטה.
106. לטענת המבקשת בסיום הפגישה הסכימו רוכשי הדירות לשלם לקסאס את מבוקשו, כדי למנוע עיכובים נוספים בבניה ובלבד שהתשלום יועבר לאחרי מסירת הדירות. טענה זו נתמכת בראיות לכאורה באופן חלקי בלבד. העולה מהראיות לכאורה הוא שההסכמה שהתגבשה הייתה שלאחר שהדיירים יכנסו לדירות, ככל שישאר כסף בקופת הבניה, הוא ישולם לקסאס (הודעת עו"ד הגר מיום 9.5.2022 ש' 20).
- מכל מקום, גם לפי כתב האישום, עד מועד הגשת כתב האישום, למרות שניתן טופס 4 לדירות והוחל באכלוסן, לא שולם דבר לקסאס ולהערכת עו"ד הגר סכום של 600-700 אלף ש"ח יישאר בקופת הבניה (הודעת עו"ד הגר מיום 9.5.2022 ש' 20-26, ולעניין מצבן של הדירות ר' הודעת עמית ארביב, מנהל העבודה במקום, מיום 25.5.2022 ש' 158-156).
107. לטענת המבקשת, רוכשי הדירות הסכימו לתשלום האמור בשל חששם מקסאס שכן ראו את דבריו כאיום של ממש. לעניין זה הפנתה המבקשת לדברים שנאמרו על ידי חלק מרוכשי הדירות (2/ת). כך למשל, לדבריו של מאור שמואל איגל לפיהם הבין שמדובר בעברין והוסיף שדבריו של קסאס לעו"ד הגר באותה פגישה שכל אחד יעשה "מה אתה יודע" נתפסו כאיום מפורש (הודעה מיום 9.5.2022 ש' 110-92, 165-172); רחל אלגבסי אמרה "היו חלקים שבהם הוא אמר אני הולך בעצבים וכולם אמרו לו לא ללכת ולהישאר מכיון שפחדנו על הדירות, זה היה נשמע כמו איום מרומז, אני להוסיף [כך במקור] שהוא לא איים עלי או עלינו הדיירים באופן מפורש אבל הייתה תחושה של איום, זה היה נשמע כאילו יש אחריו אנשים ובתחושה של 'רק תגידו לי לא ותראו מה יהיה'. ובגלל זה כולם אמרו לו אל תלך" (הודעה מיום 10.5.2022 ש' 39-27).
108. להוכחת חששם של רוכשי הדירות מקסאס הפנתה המבקשת לראיות לכאורה נוספות. כך למשל, הודעת בועז שרון מיום 11.5.2022 שלדבריו קסאס "לא איים באופן ישיר ואישי על אף דייר אבל הוא נתן לנו להבין שאם לא נתקדם אתו יש לנו הרבה מה להפסיד (ש' 203-201), ועוד הוסיף שקסאס איים עליהם בכך שאמר שאם הוא סוגר את השטח אף קבלן לא יתקרב אליו ואמר שיעשה זאת אם לא יסכימו לתנאיו שלו (ש' 175-170); הודעתו של עו"ד הגר שטען שהתחושה של אנשים הייתה שהם נסחטים שכן סברו שאם לא יענו לדרישותיו של קסאס האתר ייסגר ואז יגיעו עבריינים

ולא יאפשרו כניסה לדירות והוסיף "יכול להיות שהוא לא מאיים אבל אנחנו הרגשנו מאוימים" (הודעה מיום 9.5.2022 ש' 55); הודעת מאור שמואל איגל שהיה מגדיר את התשלום לקסאס כ"פרוטקשן", וטוען שעו"ד הגר אמר לו שהוא לא רוצה למצוא את עצמו עם מטען חבלה מתחת לרכב (הודעה מיום 9.5.2022 ש' 165-172); וכן למזכרים עם חלק מרוכשי הדירות שסירבו למסור הודעות תוך שהביעו חששות מקסאס, הגם שלא תיארו איום קונקרטי (ר' מזכר דקל ברום מיום 16.5.2022 ומזכר מיום 11.5.2022 של החוקרת שרון אזולאי).

109. האיום הקונקרטי השני לו טוענת המבקשת מתבסס על האמור בהודעת חיים גבריאלי לדיוב, אחד מרוכשי הדירות וכן מזכר שנרשם בעקבות שיחה עמו. לדיוב מתאר דברים שנאמרו במהלך הפגישה הראשונה עם קסאס ביום 16.2.2021.

לדבריו, קסאס אמר שהוא מושקע בפרויקט ומפסיד כסף, רצה תוספת תשלום של 1.3 מיליון ש"ח ודרש שייחתם הסכם לפיו הדיירים יקבלו את הדירה בתוך שלושה חודשים וישולם לו הסכום האמור. לדבריו באותה פגישה אמר קסאס שאם הוא לא בפרויקט אף קבלן לא יכנס ו"בורג לא ישימו פה" (הודעה מיום 10.5.2022 ש' 70-85, 109-121). במזכר על שיחה טלפונית שנעשתה עם העד נרשם כי קסאס הוסיף: "הוא אמר שאם לא הוא הקבלן שמבצע אז אף אחד לא יכנס לפרויקט, אף אחד לא ישים בורג בלעדי, יש לו בלעדיות ואם הוא יצטרך הוא יפרק את הכל.. זה היה האיום שלו". והוסיף ואמר שקסאס נתן ביטחון לדיירים "שאף אחד לא נכנס ואף אחד לא הורס" והוסיף "הוא אמר את זה. אני הבלעדיות פה אף אחד לא נכנס מאז שהגעתי, העפתי את כל העבריינים, יש לי שם בכל העולם התחתון כאיש ביצוע, אף אחד לא מתקרב לפה, יש כובד במשקל לשם שלי" (מזכר רפ"ק דיתי צאלים מיום 23.5.2022).

יצוין שדבריו אלה של חיים גבריאלי נתמכים בדברים שמסר בועז שרון, אחד מרוכשי הדירות, שנכח אף הוא בפגישה הראשונה שהתקיימה עם קסאס. הוא סיפר שבאותה פגישה אמר קסאס "..." שהשם שלו שווה במדינת ישראל ואם השם שלו על האתר אז אף אחד לא יתקרב" ונתן להם להבין שאם לא יסכימו להצעתו לא יקבלו את הדירות (הודעת בועז שרון מיום 11.5.2022 ש' 35-39; ש' 138-141; 145-150; 170-175).

110. בנוסף לראיות הנוגעות לאיומים קונקרטיים ולחששם של רוכשי הדירות הפנתה המבקשת לראיות נוספות המלמדות, לתפיסתה, על התנהלותו המאיימת של קסאס ושימוש שעשה במוניטין המרתיע שלו. כך למשל, הפנתה המבקשת לשיחה שנקלטה בהאזנת סתר בין קסאס לבין עמית ארביב, מנהל העבודה בקרית מלאכי (להלן: **עמית ארביב**) מיום 22.12.2021 שבמהלכה נשמע קסאס זועם על כך שעו"ד הגר ניתק לו את הטלפון ומתבטא במילים קשות בין היתר אומר "אני אנתק לו את החיים".... ואומר לארביב שיגיד לעו"ד הגר לענות לו לשיחות כי הוא "ישבית לו את החיים שמה..." (שיחה 968 מעמדה 488). עוד הפנתה לשיחות אחרות, שאינן קשורות לפרויקט בקרית מלאכי או לגורמים המעורבים בו אך הן מלמדות, על התבטאויות של קסאס מהן עולה תפיסתו העצמית כבעל מוניטין מרתיע. בין היתר, שיחה עם לירון אוזן, בה הוא אומר שאם הוא (קסאס) "ישלח את הילדים ויביאו מכות", אבל אם נאשם 4 רוצה לשמוע בקולו שיעזוב את העניין.

111. מטעמו של קסאס נטען כי נתון חשוב נשמט מטיעוני המבקשת והוא שקסאס ומנצורה השקיעו סכומי כסף ניכרים בפרויקט בקרית מלאכי ואף הגיעו להסדרים בנוגע לחובות שרצו על הפרויקט. באי כוחו של קסאס מפנים לתרשומת שנתפסה בחדרו של קסאס והוצגה למנהל העבודה בקרית מלאכי, עמית ארביב, ממנה עולה ששולמו חובות לספקים. ארביב, לא ידע לאשר אם שולם כסף או לא, אך אישר שאכן היו חובות לספקים (הודעה מיום 25.5.2022 ש' 294-299). אוסיף, כי הנתון לפיו קסאס השקיע כספים בפרויקט עולה גם מהודעת בועז שרון (ר' הודעת בועז שרון

מיום 11.5.2022 ש' 151-156).

112. באשר לתחושות הרוכשים, טוענים ב"כ קסאס שמקום בו קיימת הקלטה של השיחה, אין לתת משקל לתחושות. מה גם שחלק מרוכשי הדירות שהביעו חשש לא פגשו את קסאס וייתכן שהושפעו מפרסומים בתקשורת. חלק אחר מהרוכשים לא חשו מאוימים (ר' הודעת שלמה לוגאסי שהסביר שלקבלן בקבוצת רכישה נדרש "גב כלכלי" שכן למשך פרק זמן מסוים הוא מממן את הבניה עד לקבלת הכסף מהבנק המלווה, וכי קסאס נתן את "הגב הכלכלי" (הודעה מיום 9.5.2022 ש' 37-41); הודעת נועם צברי מיום 9.5.2022 ש' 88-89; הודעת משה מיכאלי מיום 10.5.2022 ש' 102-103; הודעת מנחם משרקי מיום 10.5.2022 ש' 119-124; והודעת עמית ארביב מיום 10.5.2022).

בהקשר זה טענו באי כוח קסאס כי אין להתיר למבקשת להפנות כראיות לכאורה למזכרים שנערכו ביחס לרוכשי דירות שאינם עדי תביעה, וגם לא להודעות שנגבו ממי שאינם עדי תביעה. לעניין זה אקדים ואציין שהגם שהתייחסתי לראיות אלה בהחלטתי, אף אחת מהן אינה מסוג הראיות שהעדרן היה משנה את מסקנתה. למעלה מן הנדרש אציין, שככל שהדברים אמורים במזכרי רוכשי דירות שסירבו למסור הודעה בשל חששם, הרי שנראה כי ניתן להגישם כראיה לאמירת הדברים, בשונה מראיה לאמיתות התוכן. בכל הנוגע להודעת חיים גבריאלי לדיוב, נוכח הודעת המבקשת כי תבקש להוסיפו כעד תביעה, אתייחס לטענות הנוגעות אליו, תוך שמובהר שגם לו הייתי מתעלמת מהודעתו, לא היה בכך כדי לשנות את מסקנתי באישום זה (השוו: בש"פ 3550/14 פלונת נ' מדינת ישראל (5.6.2014)).

113. עוד טענו המשיבים כי לעניין לאירועי קרית מלאכי, מסר קסאס גרסה בחקירה ודחה את הטענות אגב התייחסות קונקרטיית לפגישה האחרונה (הודעה מיום 24.5.2022 ש' 68-77).

114. לאחר בחינת הראיות שהוגשו לי ושמיעת טיעוני הצדדים, מסקנתי היא שהוכח קיומן של ראיות לכאורה המספיקות בשלב זה לביסוס סיכוי סביר להרשעה, אך קיימת חולשה בראיות המבקשת.

115. אבאר: בשלב זה, בו נבחנת שאלת הפוטנציאל הגולמי בראיות התביעה טרם בחינתן בהליך הפלילי, אני סבורה שהתבטאויותיו של קסאס בפגישה המוקלטת, ובפרט אמירתו כי יקח את כספו "בטוב או לא בטוב" או "מחר בבוקר אני סוגר את האתר", וכן ההתבטאויות שנאמרו בפגישה הראשונה עולות כדי איום לפגיעה ברכוש, אשר הושמע כדי להביא את רוכשי הדירות להסכים לשלם כסף לקסאס.

יש לזכור, שעמדת מייצגם של רוכשי הדירות, עו"ד הגר, הייתה שאין הצדקה בדין לתשלום לקסאס, במיוחד לאחר שתנאיו של ההסכם ממרץ 2001 לא התקיימו, ובכל זאת הסכימו הדיירים לשלם לקסאס את היתרה שתישאר לאחר השלמת הבניה.

להתבטאויות הקונקרטיות יש להוסיף את אמירותיו של קסאס שתרמו ליצירת אווירה מאיימת. התבטאויות אלה נאמרו בשיחה עם רוכשי הדירות, למשל: "לי קוראים אחמד קסאס אתה יכול לשאול עלי... אף אחד לא לוקח לי שקל ואני לא לוקח לאף אחד שקל", כמו גם האמירות לפיהן הוא זה שפינה את העבריינים שהיו במקום. זאת, אפילו אם לא נתייחס להתבטאויות הקשות מול ארביב, שכן אין ראיה שהובאו לידיעת הדיירים או עו"ד הגר.

116. עם זאת אני סבורה, כאמור, כי בראייתיה של המבקשת יש חולשה וזאת מכמה טעמים:

ראשית, העולה לכאורה, מהראיות הוא שקסאס השקיע כסף בפרויקט באופן שאכן אפשר את השלמתו

ודרישתו כלפי רוכשי הדירות הייתה בטענה שנגרם לו הפסד כלכלי. אינני קובעת, כמובן, אם נגרם לקסאס הפסד ובידוע, אפילו נגרם הפסד כזה, ואפילו הייתה דרישתו לגיטימית, אין בכך כדי לשלול קיומה של סחיטה באיומים (בש"פ 8132/21 קוסובסקי נ' מדינת ישראל, פסקה 24 (9.12.2021); ע"פ 286/84 גוזלן נ' מ"י, פ"ד לח (3) 572 (1984)). עם זאת, לנסיבות העובדתיות בהן נאמרים דברים יש משמעות מקום בו נדרש בית המשפט לפרשנות האובייקטיבית שלהן (בש"פ 8869/16 פלוני נ' מדינת ישראל (29.11.2016)). לדברים אלה יש השלכה גם לעניין עבירת העושה הנטענת (השוו: ע"פ 529/87 אברהם נ' מדינת ישראל, פ"ד מג (1) 34 בעמוד 37).

117. שנית, בידוע הוא שקיומו של איום נבחן במשקפיים אובייקטיביים, כלומר אם הדברים בנסיבות בהן נאמרו היו מטילים אימה בליבו של אדם מהיישוב (בש"פ 8869/16 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 33 (29.11.2016); ע"פ 6368/09 זקן נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (12.7.2010)). בעניין זה עולה תהיה בכל הנוגע ל"אווירה המאיימת" ומה מתוך הדברים שנאמרו בהקשר זה צריכים להיכלל בראיות שלחובת קסאס. זאת, משום שעל פני הדברים, ובזהירות המתבקשת בשלב בו אנו מצויים, נראה שלפחות חלק מהאווירה ומה"הילה" סביב קסאס נבעה משמועות, שיח "מפרה" בקבוצת הרוכשים, ואולי גם סטריאוטיפים, שמתאפיינים בסובייקטיביות. אלה, אינם לפתחו של קסאס.

118. עוד אוסיף כי מעבר לחולשה בעוצמת הראיות עולה שאלה גם ביחס לרף החומרה בו מצוי ענייננו. מבלי להקל ראש בחומרת האיום המושמע לסגירת האתר, יש לציין כי לא מצאתי בראיות לכאורה איום לפגיעה פיזית ברכוש, וודאי שלא לפגיעה פיזית במי מהאנשים שנדברו עמו. עוד אזכיר, כי בשונה מטענת המבקשת בכתב האישום, ומבלי לקבוע מסמרות, עולה מהראיות לכאורה שגם דרישתו של קסאס לתשלום הייתה נחרצת פחות והוא דרש שישולם לו "מה שישאר" אחרי שהדירות ימסרו.

119. לאמור לעיל מתווספת התרשמותי מהשיח שהוקלט. שמעתי את קלטת הפגישה ואצין, גם זאת בזהירות המתבקשת, שעולה ממנה שיח קולני הכולל התבטאויות בוטות והרמת קול משני הצדדים. בצד התבטאויותי הבוטות של קסאס גם הדיירים מעלים טענות, והשיחה עולה לטונים גבוהים.

120. הנתון לפיו אותה פגישה נחרתה באופן שונה אצל המשתתפים בה, הוא אינדיקציה לאופייה הלא חד משמעי. כך למשל, שמואל ממו סיפר שקסאס היה ידידותי וקיבל את עמדת הרוכשים דבר שמאד הפתיע אותם. בה בעת הוא חש שעו"ד הגר הרגיש מאוים מקסאס (הודעה מיום 9.2.2022 ש' 132-157, 177-186); לוגאסי זכר שפגישה הזו אנשים צעקו על קסאס (הודעה מיום 9.5.2022 ש' 60-63). ולעומת זאת התרשמותם של מאור שמואל איגל ורחל אלגבסי אליהם התייחסתי לעיל.

121. ייתכן שסוגיות אלה יבואו לפתחו של בית המשפט שידון בתיק העיקרי, ובכל מקרה וודאי שבשלב זה אין לקבוע בהן מסמרות. לצרכי הדיון כאן הראיות שהציגה המבקשת עומדות ברף הנדרש מראיות לכאורה ומבססות סיכוי סביר להרשעה בפרק הראשון באישום הרביעי. עם זאת, ציינתי את הדברים הן משום שהם מלמדים על חולשה בעוצמת ראיותיה של המבקשת באישום זה וכן משום שיש בהם כדי להקהות מרף החומרה בו מצוי ענייננו.

דין והכרעה בפרק השני: חשבוניות כוזבות לחברת ביתן

122. טענת המבקשת לפיה לא הייתה עסקה ולא ניתן שירות על ידי י.מ. אבן ושיש לחברת ביתן נתמכת בדבריו של מתן שמואלי שהבהיר כי לא ידוע לו על עבודה של החברה בקרית מלאכי. הוא אף הוסיף והבהיר שמדובר בעבודה בסדר גודל שהוא כסמנכ"ל ביצע בחברה אמור להכיר (הודעה מיום 29.5.2022 ש' 89-112). גם יצחק אדרי הבהיר

שהוא אינו מכיר פרויקט של החברה בקרית מלאכי (הודעה מיום 17.5.2022 ש' 20-25; הודעה מיום 25.5.2022 ש' 176-177).

123. בנוסף, הוצגו טבלאות מסכמות שמלמדות על היקף החשבוניות שהוציאו י.מ. אבן ושיש, מרכז האבן חלילה ואורין אוזן, מאפריל 2020 ועד נובמבר 2021 בסך כולל של כ-27 מיליון ש"ח לעמית ארביב. הוא הבהיר: "ש: אבל אתה מנהל העבודה שלו. ורק אתה יודע אם בוצעה עבודה ב-27 מיליון בתקופה כה קצרה באתר. הייתה או לא הייתה עבודה בהיקף כזה? תגובתך? ת: **לא הייתה**" (ש' 231-233, ור' גם ש' 285-286).

124. ארביב גם הצביע על העדר ההיגיון בכך שי.מ. אבן ושיש הוציאה חשבוניות בחודשים ספטמבר-נובמבר 2021 (ש' 287-293), נזכיר, כי בתקופה זו פעלו נציגי העמותות באופן עצמאי מול קבלני המשנה. עוד הבהיר ארביב שכל הפועלים שעבדו באתר עבדו כבר בתקופה שלפני חברת ביתן (ש' 163-165), שלירן אוזן לא סיפק עבודה לאתר (159-163) וכי הוא אינו מכיר את השם מרכז האבן חלילה ולא יודע שסיפקו או ביצעו עבודה לאתר (133-137).

עיון בחשבוניות שהוצאו על ידי י.מ. אבן ושיש וגם אלה שהוצאו על ידי מרכז האבן חלילה מעלה שבחלקן המכריע אין פירוט באשר לשירות, העבודה או הטובין בגינו, לכאורה, הוצאו (הודעת עמית ארביב מיום 25.5.2022; מזכר של החוקר ארז בריגה מיום 29.5.2022).

125. החשבוניות הוצגו גם לעו"ד מאיר הגר, שכאמור ייצג את הרוכשים וריכז את הפעילות בקרית מלאכי. הוא הבהיר שמחודש ספטמבר 2020 ועד לחודש מאי 2021 שולם לחברת ביתן סכום של כ-4.3 מיליון ש"ח והגיב בתדהמה למראה החשבוניות בהיקף של כ-27 מיליון ש"ח שהוצאו על ידי י.מ. אבן ושיש, מרכז האבן חלילה ואורין אוזן. גם הוא הסביר שלא ייתכן שנעשו תשלומים בהיקפים הללו, בין היתר, בהתחשב בכך שממאי 2021 העמותות התנהלו באופן עצמאי מול קבלני המשנה (הודעת עו"ד הגר מיום 26.5.2022 ש' 129-135, 146-164, 151).

126. ביום 15.12.2021, זמן מה אחרי שהוצאו החשבוניות, נשמע מנצורה שואל את קסאס מה לעשות עם כל העבודה שעשה למקסים והשני בקרית מלאכי. בתגובה שואל קסאס: זימרים? ומנצורה משיב בחיוב (שיחה 355 עמדה 488 מדקה, 6:50).

127. אני סבורה שצירוף העדר ידיעה על קיומו של הפרויקט על ידי עובדים מרכזיים בי.מ. אבן ושיש, אמירה מפורשת של מי שפעלו בקרית מלאכי לפיה לא שולמו לי.מ. אבן ושיש תשלומים בהיקפים הנדונים, העדר הפירוט על החשבוניות והשיח בין המשיבים, מבססים תמונה ראייתית נסיבתית לכאורה שדי בה כדי לבסס במידה הנדרשת בשלב זה של ראיות לכאורה, סיכוי סביר להרשעה.

אישום חמישי

הטענות בכתב האישום

128. אישום זה מיוחס לקסאס בלבד. לפי הנטען בו משנת 2015 נהג קסאס להתארח במלונות רשת אורכידאה-הרברט סמואל (להלן: **רשת המלונות**), משנת 2019 עשה שימוש קבוע במספר חדרים במלון אוקיאנוס בהרצליה המשותף לרשת המלונות. לפי הנטען במהלך השנים לא שילם קסאס את מלוא התשלומים אותם נדרש לשלם, וחובו

עובר למועד הגשת כתב האישום עומד לכל הפחות על סך של כ-3.3 מיליון ש"ח. בתגובה לאחד מניסיונות הגביה על ידי מנכ"ל קבוצת נקש המחזיקה ברשת המלונות השיב לו קסאס באיומים והבהיר שאינו מתכוון לשלם את חובו. בנוסף, אירח קסאס במלון אנשים המזוהים עם משפחת פשע והשרה אווירה של חשש ואיומים. עוד נטען כי לאחר מעצרו קיבלו עובדי המלון שיחות מאדם שהזדהה כגורם הקשור לגורמים עבריינים ודרש שלא יפנו חדריו של קסאס ואף ציין כי במידה וינסו לעשות כן "זה יכול להיגמר רע". בשל האיומים ואווירת הפחד שהשרה קסאס נמנעו עובדי המלון לפנות את חדריו של קסאס.

דין והכרעה

129. המבקשת מייחסת לקסאס איום קונקרטי ביום 14.2.2021 ויצירת אווירה של חשש ואיומים בקרב עובדי המלון באופן שגרם להם להימנע מלפנות אותו ואפשר לו שהייה ללא תשלום. ב"כ קסאס טוענים שאין יסוד לטענת החוב הנטען כמו גם לטענת סחיטה באיומים המתעלמת ממערכת היחסים העסקית והאישית שבין קסאס למנכ"ל קבוצת נקש שבבעלותה רשת המלונות, אבי חורמרו (להלן: **חורמרו**).

130. אקדים ואומר, כי לדעתי, התיאור באישום זה כאילו התנחל קסאס במלונות הרשת וסירב משך שנים לשלם את חובו, תוך יצירת אווירה של חשש ואיומים, הוא תיאור חסר. אפילו מהראיות לכאורה עולה תמונה מורכבת בהרבה, כפי שיבואר להלן.

131. באשר למערכת היחסים עם קסאס: מערכת היחסים של קסאס עם רשת המלונות ומנכ"ל הקבוצה בפרט לא התמצתה במגוריו במלון. לדברי חורמרו, קסאס התגורר במלונות הרשת משך עשור שבמהלכו הפכה י.מ. אבן ושיש להיות ספק השיש שלה במספר רב של פרויקטים והיא גם ששילמה את חשבוניותיו של קסאס בהעברות כספיות או על דרך קיזוז בגין אספקת שיש (הודעת חורמרו מיום 13.5.2022 ש' 11-15 ש' 29-32; חורמרו מיום 20.5.2022 ש' 117-120).

132. בזהירות אומר, שעל פני הדברים נראה שמערכת היחסים היא אף מורכבת יותר. לעניין זה לא נפרשו בפני הראיות, אך מורכבות היחסים עולה משיחה מיום 17.1.2022 שמנהל קסאס עם אדם בשם שאדי, וחורמרו שומע מהצד (שיחה 2953 מעמדה 488). לטענת ב"כ קסאס, שיחה זו היא חלק מסיוע שנתן קסאס לחורמרו שהתמודד עם קשיים מול המגזר הערבי במסגרת הקמת מלון חדש. ב"כ המבקשת טען ששיחה זו מלמדת על "היחס המורכב בין המשיב [קסאס] לבין אבי [חורמרו]" (עמוד 81 לפרוטוקול ש' 23), אך טען שאין בה כדי לשנות מהמערך הראייתי שהוצג. מכל מקום, גם המבקשת מסכימה שיחה זו מלמדת על כך שהאינטראקציה בין קסאס לחורמרו היא "מאד מאד מורכבת".

133. לעניין גובה החוב: קסאס התגורר במלון בשלושה חדרים וצבר חוב של כ-100,000 ש"ח כל חודש. החוב לא שולם בתקופת הקורונה אך כשנה לפני החקירה קוזזה ממנו אספקת שיש למלון האופרה (הודעת חורמרו מיום 13.5.2022 ש' 35-40).

מדובר בחוב חריג וקסאס הוא הלקוח היחיד שרשת המלונות אפשרה לו להגיע לחוב בסדר גודל כזה (הודעת חורמרו מיום 20.5.2022 ש' 116; הודעת אופיר גולדנברג, חשב המלון הודעה מיום 25.5.2022). גם הטיפול בחוב הוא חריג, שכן הוא מטופל ישירות על ידי חורמרו (הודעת חורמרו מיום 20.5.2022 ש' 90-105, ש' 107-112).

עם זאת, גובה החוב אינו ברור. בעוד שבכתב האישום נטען כי החוב עומד על סכום של כ-3.2 מיליון ש"ח, הרי

שמהודעת אופיר גולדנברג, חשב המלון, עולה שקסאס נתן שיקים מעותדים מחברת אורין און שטרם הגיע מועד פרעונם, כך שהחוב בספרים הוא כמיליון ש"ח (הודעה מיום 12.5.2022 ש' 4).

134. באשר לאיום הקונקרטי הנטען: לפי כתב האישום איום זה בא לידי ביטוי בהודעה קולית מיום 14.2.2021. מההודעות הקוליות שהוגשו, ללא תאריכה, ההודעה היחידה המתאימה זו בה נשמע קסאס אומר: "לך תזדיין על הסימני שאלה בסדר? לך תזדיין לפני שאני בא מזיין אותך. יום ראשון נזרוק לך 12 שיקים יא הומו". במאמר מוסגר יצוין, כי ספק בעיני אם מועדה של ההודעה הוא אכן בשנת 2021, שכן מקובץ ההתכתבויות שהוגש לבית המשפט עולה כי ההתכתבויות הן משנת 2022, וכי ביום 14.2.2022 מתועדת הודעה קולית. לכן ייתכן שההודעה שביסוד טענת האיום היא מיום 14.2.2022.

135. מכל מקום, מהראיות עולה שהשיח בין חורמרו לקסאס לא התאפיין בצחות לשון, בלשון המעטה. הונחה בפני התכתבות בין השניים משלהי 2021 ועד תחילת מאי 2022 המתעדת את מאמציו של חורמרו לגבות את החוב. בצד התבטאויותיו הבוטות של קסאס, חלקן בהודעות קוליות, מצויות גם התבטאויות מצד חורמרו, שכותב לקסאס בין היתר: "לך תמות אני למדתי מי אתה שקרן גדול" ומוסיף "את[ה] שקרן גדול וענק מבטיח ולא מקיים" ומסיים "לך תמות". סיומה של מסכת ההתכתבויות הוא בתשלום של כ-2 מיליון ש"ח על ידי קסאס, בשיק מעותד של אורין און, ביום 5.5.2021.

136. בכל הנוגע לאווירה המאיימת שהשרה קסאס: חורמרו טען בחקירתו שהוא אינו חושש מקסאס. הוא עמד על כך גם לאחר שהושמעה לו שיחה בין קסאס לבין סמנכ"ל קבוצת נקש במסגרתה נשמע קסאס אומר שאם חורמרו יתחיל סכסוך הוא "מוכן לשים ילד מאסר עולם רק להתפטר ממנו" (שיחה 1458 מעמדה 986) לכך השיב חורמרו:

"אני אגיד ככה-אחמד קסאס יש לו שפה יותר רוח וצלצולים מאשר מעשים בפועל. הכל אצלו זה רוח וצלצולים. הוא היה הקבלן שעשה עבודות סטאיי בתל אביב, סיפק את האבן, הוא עבד מולי קרוב ל-4 שנים. אני מכיר את אחמד קסאס 10 שנים לפחות. סטאיי תל אביב היה המלון הכי קשה לבנייה. אני מבקש לומר לכם החוקרים שאני מכיר את אחמד קסאס קרוב לעשור שנים. ורוב הפעמים כספק אבן ביחד עם יוסי מנצורה עמדו בהתחייבויות שלהם בצורה מכובדת ועשו את העבודה. היחסים שלי עם אחמד קסאס היו הרבה עליות וירידות, **אני חושב עליו שהוא הרבה רוח וצלצולים ואין שם שום איום ממשי כלפיי ממנו**. זה השפה שלו, הבאדם [כך במקור] מעולם לא פגע בי אישית ובסך הכל מה שעשה במלון סטאיי בתל אביב אז אולי הוא חושב שאני חייב לו משהו בסטאיי תל אביב, **אני איש עסקים ואני לא חייב לו ואני חושב שאין לו שום כוונה לפגוע בי**". (הודעה מיום 20.5.2022 שורות 8-18)

137. בצד אמירות אלה, תיעדו החוקרים אמירות של חורמרו במהלך חקירותיו מהן עולים חששותיו. כך, למשל ביקש שחלק מהדברים שאמר בהודעתו על קסאס לא ירשמו (הודעה מיום 13.5.2022 ש' 65-66). בנוסף סיפר לחוקרים שהחליט לשכור שומר ראש והביע חשש מכך שחומרי חקירה יעברו לצדדים שלישיים. יוער, גם בהתבטאויותיו אלה הסביר חורמרו שהוא אינו חושש מקסאס אלא מאנשים שבסביבתו, והסביר שהיו סביבו אנשים שנראו מפחידים וגם שניים שנרצחו לפני שנים (הודעה מיום 20.5.2022 ש' 51-28; הודעה מיום 13.5.2022 ש' 58; מזכר החוקר אייל מנסור מיום 15.5.2022).

138. עובדים אחרים במלון העידו על חששותיהם. שרון מזרחי, מנכ"ל מלון אורכידאה, אמר שהוא מפחד מקסאס

משום שהוא הסתובב עם אנשים מסוכנים (הודעה מיום 16.5.2022 ש' 45-60). לימור סרור, מנכ"לית מלון הרברט סמואל, אמרה שאיש לא התקרב לחדרו של קסאס (הודעה מיום 10.5.2022).

139. יוער, כי ביחס לאישום החמישי, חרג קסאס ממנהגו בחקירה, השיב לשאלות ודחה את הטענות בדבר קיומו של חוב ואיומים מצידו. קסאס טען בחקירתו כי סיכם עם חורמרו על סגירת החוב בתשלום של 2 מיליון ש"ח אותם שילם בשיקים של אורין אוזן (הודעה מיום 26.5.2022 עמודים 1-3, ש' 98-99, עמוד 6, עמודים 8-10).

140. זו היא התמונה העובדתית המסתמנת מהראיות שהונחו בפני. על מנת להכריע בדבר קיומן של ראיות לכאורה בעניין זה, יש לתת את הדעת לעניינים הבאים:

ראשית, חובו של קסאס לרשת המלונות הוא עצום וחריג והוא לא נגבה משך שנים. בין אם מדובר בחוב של שלושה מיליון ש"ח או מיליון ש"ח, הרי שעל פניו, אי גביית חוב בהיקף כזה אינה מתיישבת עם התנהלות עסקית הגיונית נטולת מורא. חריגותו של החוב היא גם בכך שקסאס הוא הגורם היחיד שהתאפשר לו לצבור חוב בהיקף זה; שנית, התבטאויותיו של קסאס מול חורמרו וגם מול סמנכ"ל הכספים ביחס לחורמרו, כוללות התבטאויות מאיימות גם אם הן אינן נוגעות לתשלום החוב; שלישית, חורמרו ידע על קשר בין קסאס לבין גורמים שעל פני הדברים קשורים בפעילות עבריינית כגון אבו נאיף שנרצח; רביעית, אפילו בשיחה שלטענת ב"כ קסאס מבטאת סיוע של קסאס לחורמרו מול אחרים, הנהדר קסאס ביכולותיו מול אותם גורמים, וממילא לימד על האיום הנשקף ממנו. חמישית, הגם שחורמרו טען שאינו מפחד מקסאס, קיימות אינדיקציות לחשש של חורמרו, כמו גם של יתר עובדי המלון.

141. לצד מכלול נסיבותי זה מתקיימות בענייננו נסיבות נוספות שיכולות להשליך על עוצמת הראיות:

ראשית, מהראיות עולה, לכאורה, מערכת יחסים ארוכת שנים במסגרתה התקיים קשר עסקי עם חברת י.מ. אבן ושיש שבאמצעותה בוצעו תשלומים עבור שהיית קסאס במלון. בהינתן מערכת יחסים זו, יש חולשה בטענה לפיה המסקנה ההגיונית היחידה היא שקסאס סחט באיומים את אי תשלום החוב; שנית, גם במקרה הנוכחי נתן קסאס שני שיקים שהקטינו את החוב באופן משמעותי; שלישית, האיום הקונקרטי הנתען הוא התבטאות שספק אם ניתן לראותה כאיום, על אחת כמה וכמה במערכת היחסים שבין חורמרו לקסאס שכללה התבטאויות בוטות משני הצדדים; רביעית, חורמרו, שכלפיו נטען האיום, עמד על כך שהוא אינו חושש מקסאס ואינו חושב שקסאס מאיים עליו.

142. הנתון המכריע לצורך הכרעה באישום זה הוא, לדעתי, הבנתה המלאה של מערכת היחסים המורכבת שבין קסאס לחורמרו. המשמעות שניתנת להתנהלותו של קסאס תלויה, במאפייניה של מערכת היחסים. אני סבורה שהנסיבות המתקיימות בענייננו, גובה החוב, חריגותו, משך הזמן שלא נגבה, התבטאויותיו של קסאס והתהדרותו ביכולותיו המרתיעות מבססות את התשתית הראייתית הלכאורית הנדרשת בשלב זה כדי לבסס סיכוי סביר להרשעה. עם זאת, נוכח הנסיבות הנוספות שתיארתי, אני סבורה שיש חולשה בראיותיה של המבקשת באישום זה.

143. לסיום דברים אלה אתייחס לאיום הנתען בסעיף 153 לכתב האישום, שלא ירדתי לפשרו. מהודעת חורמרו עולה שהוא התבקש לא לפנות חדר שבו מתגוררת אשתו של אבו נאיף, שהיה חבר של קסאס ונרצח ושקסאס הבטיח לכסות את חובה (הודעת חורמרו מיום 13.5.2022 ש' 54). דברים דומים עלו מהודעת שרון מזרחי (הודעה מיום 16.5.2022 ש' 61-63). עם זאת, לא נטען בכתב האישום וגם לא הונחו בפני ראיות הקושרות את קסאס לאיום הנתען, וודאי לא כאלה מכוחן ניתן ליחס לו אחריות לאמור בסעיף זה.

אישום שישי

הטענות בכתב האישום

144. גם אישום זה מיוחס לקסאס. לפי הנטען היה קסאס הבעלים בפועל של שתי מסעדות ביפו ומסעדה בהרצליה, הגם שהוא אינו רשום כבעליהן. נטען כי בתקופות המפורטות בכתב האישום מסעדות אלה הפיקו פדיון חודשי בסך של כ-5 מיליון ש"ח, אך דיווחו בדוחות הכספיים שהוגשו לפקיד השומה על הכנסה בסך של כ-2.6 מיליון ש"ח בלבד.

דין והכרעה באישום השישי - השמטת הכנסה

145. אציין כי באי כוחו של קסאס לא טענו לעניין אישום זה.

146. להוכחת שליטתו של קסאס במסעדות מפנה המבקשת להודעות זכריה פאחר, שהיה בעליהן של שתי המסעדות שביפו והסתבך בהלוואות בשוק האפור (להלן: **פאחר**). בעקבות הסתבכותו נטל קסאס את החוב ואת האחריות לתשלומים לספקים ולעובדים ובתמורה קיבל זכות לרווחים. המסעדות נרשמו על שם ביתן מסעדות שבבעלות מקסים ביתן, שלדברי פאחר הובא על ידי קסאס (הודעת זכריה פאחר מיום 9.5.2022 ש' 340-342).

147. נתון נוסף המלמד על שליטתו של קסאס בחברות נלמד מכך שבהמשך הביא קסאס את אמין יעקובי על מנת שהמניות תעבורנה על שמו, ללא תמורה (דוח תשאל מיום 9.5.2022).

148. שליטתו של קסאס בפעילות הכספית של המסעדות, נלמדת אף היא מהודעת פאחר שבחזקתו נתפס דוח יומי שמשקף הכנסות והוצאות בקופה, והסביר שהרישום שעשה כולל כספים שהעביר לאמין יעקובי ולקסאס (הודעה מיום 12.5.2022 ש' 36-47, 98-109). גם אמין יעקובי, הבעלים הרשום של ביתן מסעדות, אישר שקסאס נתן הוראות להוצאת כספים מהחברה וגם הזרים לתוכה כספים כשנדרש (הודעות אמין יעקובי מהימים 9.5.2022, 10.5.2022, 11.5.2022, 15.5.2022).

149. הוגשו גם שיחות שנקלטו בהאזנת סתר המלמדות על שליטתו של קסאס בחברה ובכספים. כך למשל, נשמע קסאס כשהוא שולח את אמין למנצורה עם כסף שיעשה לו "העברת זהב" ואומר למנצורה שהוא חברה בע"מ (שיחה מיום 29.12.2021 מספר 1556 עמדה 986); לנציג חברת אוסם הוא אומר שהוא הבעלים (שיחה מיום 10.4.2021 שמספרה 364 מעמדה 986); לרן בלבוס מקבוצת נקש הוא מציע שיקנה ממנו את המסעדה ב-5.8 מיליון ש"ח (שיחה מיום 16.12.2021 שמספרה 1458 עמדה 986); ובשיחה עם מנצורה הוא מדבר על המסעדה בהרצליה כעסק שלו לכל דבר ועניין (שיחה מיום 16.11.2021 שמספרה 1451 מעמדה 986).

150. באשר להשמטת ההכנסה, הוגש מזכר שערך החוקר אלרן שלום שבדק את הדוחות היומיים של המסעדות ביפו, וסיכם את השמטת ההכנסות המגיעה לסכום של כ-2.2 מיליון ש"ח (מזכר מיום 18.5.2022). גם לפי הנתונים המספריים שנמסרו בהודעות אמין יעקובי ופאחר לפיהן ההכנסה החודשית של המסעדות ביפו היא סביב 500-600 אלף ש"ח, סכום גבוה משמעותית מהדיווחים למע"מ (ר' הודעת אמין יעקובי מיום 11.5.2022 ש' 349-350, הודעת פאחר מיום 9.5.2022 ש' 390).

הודעותיהם של פאחר, אמין יעקובי ומקסים ביתן, בצירוף הדוחות שנתפסו אצל פאחר והנתונים הכספיים, מבססים כראיות נסיבתיות, ברמה הדרושה בהליך זה, את שליטתו של קסאס במסעדות והשמטת ההכנסה עולה

מהנתונים הכספיים, וודאי ברמה הלכאורית הנדרשת לביסוס סיכוי סביר להרשעה.

אישום שביעי

הטענות בכתב האישום

151. על פי הנתען עבירות של הוצאת חשבוניות כוזבות בנסיבות מחמירות ועבירות של ניכוי מס ללא חשבונית כדין, כמוחס לקסאס ולמנצורה באישומים הקודמים, הן עבירות מקור כהגדרתן בסעיף 3 לחוק איסור הלבנת הון. נטען כי בין השנים 2018-2022 העבירו י.מ. שיש ואבן ורויאל גרניט סכום של כ-232 מיליון ש"ח, כנגד חשבוניות מס כוזבות שהוצאו על ידי מרכז האבן חלילה ונזכו בספרי הנהלת החשבונות של החברות. העברות אלה הן רכוש אסור שקסאס ומנצורה ביצעו בהן פעולות בדיעה שמדובר ברכוש אסור.

152. עוד נטען כי הכרטסת של מרכז האבן חלילה שנוהלה בי.מ. שיש ואבן היא פיקטיבית ונועדה ליצור חזות עסקית לגיטימית להעברות ואף שמשה פלטפורמה להעברת סכומי עתק לקסאס ומנצורה. בנוסף נטען כי על מנת להסוות את מקור ההעברות למרכז האבן חלילה נמנע קסאס מלפתוח חשבון בנק ועשה שימוש בחשבון הבנק של י.מ. בצוותא חדה עם מנצורה. במסגרת כתב האישום מפורטות העברות בסך של כ-135 מיליון ש"ח שנעשו לצדדים שלישיים או לחשבונות על שם אבו עג'וואה או בשיקים לפקודת קסאס ואבו עג'וואה ופדייתם (בחלק מהמקרים על ידי מנצורה) בצ'יינגים או בחשבונות הבנק של מנצורה.

דין והכרעה באישום השביעי

153. במסגרת הדין באישום הראשון עמדתי על הראיות המלמדות שחשבון הבנק של י.מ. אבן ושיש שימש את קסאס לכל דבר ועניין, הן לקבלת שיקים והן להוצאת תשלומים לצדדים שלישיים. עוד התייחסתי בפירוט להתנהלות הנהלת החשבונות של החברה. הדברים האמורים שם, נכונים גם לאישום זה.

154. מהראיות לכאורה עולה כי התקיימו שני מסלולים להעברת הכספים לטובתו של קסאס. האחד, באמצעות העברות ישירות מחשבון הבנק של י.מ. אבן ושיש לטובת צדדים שלישיים (ר' פירוט באישום הראשון). השני, פריטת שיקים בהיקפים של עשרות מיליוני ש"ח שהוצאו מחברת י.מ. אבן ושיש לפקודת אבו עג'וואה שהוסבו, בדרך כלל על ידי מנצורה, שמסר את המזומנים לקסאס (מזכר החוקר יוסי לוי על דברים שמסר מנצורה ביום 11.5.2022, מזכר החוקר עופר ציטאט מחקירת אבו עג'וואה ביום 18.5.2022).

155. לעניין קיומה של כוונה להסתיר נטען על ידי ב"כ קסאס, תוך הסתמכות על ע"פ 8551/11 סלכגי נ' מדינת ישראל (12.8.2012), שעובדות כתב האישום אינן מלמדות על כוונת הסתרה לשם ניצול פירות עבירת המקור. בשלב זה של ההליך, ובזהירות המתבקשת, אציין, כי על פני הדברים בענייננו, הובאו ראיות לכאורה לכך שגם אם העברת הכספים יועדה, בין היתר, להסתרת עבירת המקור הרי שהיא מלמדת על כוונה להשתמש בפירות העבירה מאוחר יותר. זאת, בין היתר, נוכח הראיות לכאורה לפריטתם של השיקים למזומנים ושימוש שנעשה בהם וכן תשלומים שבוצעו עבור קסאס (השוו: ע"פ 8642/19 הייב נ' מדינת ישראל, פסקה 203 (13.10.2021)).

156. תהיה נוספת בשאלת כוונת ההסתרה עולה נוכח טענת ב"כ קסאס לפיה לאורך השנים קסאס ומנצורה לא הסתירו את השימוש שנעשה בחשבון הבנק של י.מ. אבן ושיש לטובת קסאס. ב"כ קסאס הדגישו את הנתון לפיו מחשבון הבנק של י.מ. אבן ושיש שולמו גם תשלומים לרשויות המס. לתפיסתי, יש לתת את הדעת גם לכך שקסאס מסר מיוזמתו

את הנתון בדבר השימוש שעשה בחשבון הבנק של י.מ.אבן ושיש במהלך חקירת רשויות המס בשנת 2020. אני סבורה שהכרעה בשאלה זו תלויה בממצאי התרשמות ומהימנות השמורים למותב שידון בתיק. בשלב זה, הגם שתהיה זו עולה, אין בה כדי לכרסם בראיות לכאורה שהוצגו לעיל.

אני סבורה כי ראיות אלה מספיקות בשלב זה כדי לבסס את אישום הלבנת ההון. משקבעתי כי בענייני מתקיימות ראיות לכאורה לכך שהחשבוניות שהוציא מרכז האבן חלילה ל.י.מ.אבן ושיש הן כוזבות, התשלומים המועברים כנגד חשבוניות אלה נכללים בהגדרת רכוש אסור לפי חוק איסור הלבנת הון. מערך החשבוניות הכוזבות יצר פלטפורמה שאפשרה העברת סכומי עתק לקסאס תוך ערוב בין כספים ששולמו לכאורה כנגד חשבוניות לכספים שנכנסו ממקורות אחרים, כשלכל אלה מצטרפת שתיקת המשיבים.

סיכום של דברים

157. לאחר בחינת הראיות לכאורה שהוגשו בפני, ושמיעת טענות הצדדים מסקנתי היא כי קיימות ראיות נסיבתיות שיש בהן כדי להביא למסקנה לכאורית כי קיים סיכוי סביר להרשעת המשיבים. זאת, בצד קיומן של חולשות מסוימות בעוצמת הראיות לכאורה.

באישום הראשון: נקבע כי מתקיימות ראיות לכאורה המספיקות לביסוס סיכוי סביר להרשעה ובצד זאת ציינתי חולשה בראיות המבקשת לעניין הפרק השני.

באישום השני: נקבע כי מתקיימות ראיות לכאורה המספיקות לביסוס סיכוי סביר להרשעה ובצד זאת ציינתי חולשה בראיות בכל הנוגע לפרק השלישי.

באישום השלישי: נקבע כי מתקיימות ראיות לכאורה המספיקות לביסוס סיכוי סביר להרשעה.

באישום הרביעי: ביחס לפרק הראשון נקבע כי מתקיימות ראיות לכאורה המספיקות לביסוס סיכוי סביר להרשעה ובצד זאת ציינתי חולשה בראיות המבקשת. ביחס לפרק השני נקבע כי מתקיימות ראיות לכאורה המספיקות לביסוס סיכוי סביר להרשעה.

באישום החמישי: נקבע כי מתקיימות ראיות לכאורה המספיקות לביסוס סיכוי סביר להרשעה ובצד זאת ציינתי חולשה בראיות המבקשת.

באישום השישי: נקבע כי מתקיימות ראיות לכאורה המספיקות לביסוס סיכוי סביר להרשעה.

באישום השביעי: נקבע כי מתקיימות ראיות לכאורה המספיקות לביסוס סיכוי סביר להרשעה.

ניתנה היום, כ"ו אלול תשפ"ב, 22 ספטמבר 2022, בנוכחות הצדדים.